

פרשת שמיני	
<p>ויהי ביום השמיני וגו' רבי יצחק פתח (איוב לח ז) ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים¹ זכאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא יהיב לון אורייתא קדישא² חדווא דכלא³ חדווא⁴ דקודשא בריך הוא ואטיילותא⁵ דליה⁶ דכתיב (משלי ח ל) ואהיה שעשועים יום יום⁶ ואורייתא כלא חד שמא קדישא איהי דקודשא בריך הוא ובאורייתא אתברי עלמא⁷ דכתיב ואהיה אצלו אמון אל תקרי אמון אלא אמון</p>	<p>ויהי ביום השמיני וגו', רבי יצחק פתח (איוב לח) ברן יחד כוכבי בוקר ויריעו כל בני אלהים אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא נתן להם תורה קדושה שמחת הכל, שמחתו של הקדוש ברוך הוא והשעשוע שלו, שכתוב (משלי ח) ואהיה שעשועים יום יום, וכל התורה היא שם אחד של הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>ובאורייתא אתברי בר נש הדא הוא דכתיב (בראשית א כו) ויאמר אלהים נעשה אדם⁸ אמר קודשא בריך הוא לאורייתא בעינא למברי אדם אמרה קמיה האי בר נש זמין למחטי ולארגזא קמך⁹ אי לא תאריך רוגזך¹⁰ עליה היך יקום בעלמא אמר לה אנא ואת¹¹ נוקים ליה בעלמא דהא לאו למנא אתקרינא אך אפים (ס"א דהא כל זמנא דישתדלון באורייתא מתקיימי בעלמא)</p>	<p>ובתורה נברא העולם, שכתוב ואהיה אצלו אמון, אל תקרי אמון אלא אמון, ובתורה נברא אדם, זהו שכתוב (בראשית א) ויאמר אלהים נעשה אדם, אמר הקדוש ברוך הוא לתורה, אני רוצה לברא אדם, אמרה לפניו האדם הזה עתיד לחטא ולהרגיז לפניך, אם לא תאריך רוגזך עליו, איך יעמד בעולם. אמר לה, אני ואת נעמיד אותו בעולם, שהרי לא לחנם נקראתי אך אפים, (שהרי כל זמן שיעסקו בתורה יתקיימו</p>

¹ תרגום יב"ע – בזמן שמשבחים יחד כוכבים בוקר ומריעים כל כיתי המלאכים.
² מחכמה הנקראת קדש, דכתיב קדש ישראל לה' ראשית תבואתו (אור יקר). גם עתיק סודו ממש ישראל שה"ס ז' קצוות, ולכן זכו אל אורייתא קדישא, היינו שורש התורה ונשמת הסוד בעצמו, שכמו שיש ה' בחינות לנשמה ח"י נר"ן, כך ישנם לתורה פרד"ס כנגד אב"ע, והפנימיות התיכון לנגד בחינת היחידה הוא עתיק ואריך, שה"ס כתר דאצילות (רמ"ז).
³ מצד הבינה, פי' כל העולמות שאפילו חכמה ובינה מתייחדים בה, וכן תו"מ, שהם שאר הספירות, וכן עולמות תחתונים מתקיימים על ידה, שנאמר אם לא בריתי יומם ולילה (אור יקר).
⁴ כל האורות נבחים לשתי בחינות, אור פנימי ואור מקיף, וכנגד אור פנימי אמר חדווא, שכן פירש בספר הכוונות (פע"ח זמירות א) בפסוק (דבה"י א' טז כז) עוז וחדוה, כי חדוה הוא יסוד, ולפי שהוא הצנור העצמי להמשיך אור פנימי לכן קראה חדווא. ולפי שיסוד זה הוא הפנימי שבכל היסודות אמר שהוא דכל חדווא (רמ"ז).
⁵ פי' ת"ת בסוד הדעת הוא גורם השפע מכתר אל החכמה ומהחכמה אל הבינה (אור יקר). כנגד האור מקיף אמר אטיילותא דליה, רמז לאור המתפשט והולך ויוצא מבלי התגדר בכלי לשוט ולהתרחב עד אין חקר (רמ"ז).
⁶ יום יום, שהם ב' ספירות קודם אל מציאות אצילות העולם, שהם מחסד ולמטה, כדכתיב עולם חסד יבנה. וענין שעשוע הוא סוד ההתעוררות אל הייחוד (אור יקר). ועל שני האורות אמר ואהיה שעשועים יום יום, שתי בחינות שעשוע פנימי ומקיף (רמ"ז). ענין השעשוע הזה הוא שנשמותיהן עולות בסוד מ"ן ומעוררות הזווג והוא משתעשע בהם (שעה"כ דרושי הלילה ד, ועי' עוד ע"ח שער ציור העולמות פרק ג).
⁷ הוא בסוד הבריאה, ר"ל השתלשלות האורות עד מדרגת הבריאה (רמ"ז). פי' בינה שהיא אורייתא נברא עולם האצילות ובי"ע (מ"מ).
⁸ כל המציאות הנמצאים בכ"ב אותיות וכן בהם נברא האדם על ידי גלגול האותיות וצירוף בשם הוי"ה וכו' לכן כתיב ויאמר אלהים, בינה, אל התורה, ת"ת, נעשה אדם (אור יקר). ויאמר אלהים פי' אבא אמר לבינה הנק' אלהים, וכאלו אמר ויאמר לאלהים, וז"ש אמר קב"ה שהוא אבא לאורייתא שהיא בינה, בעינא למברי אדם, והיינו נעשה אדם (מ"מ).
⁹ פי' יחטא, ועל ידי עוונותיו יפגום בשבע ספירות שהם לפניך (אור יקר).
¹⁰ מפני שהתעוררות הדין מצד הבינה עם הגבורה, ואם יתאריך תשפיע סוד א"א במקורות הדין, ואז עיינין אתסחיין בחלבא דאמא והדין נמתק. או ירצה שיתמזג הדין בחסד שהיא ארוכה, וגבורה קצרה, ות"ת בנוני, ותאריך, ירצה שתמשיך הדין ורוגז הגבורה דרך החסד, כדי שיתמתק ויתבטל (אור יקר).
¹¹ פי' התורה להישירו שלא יחטא, ואם יחטא, הבינה, שהיא תשובה, עומדת לו (אור יקר). פי' אבא אמר לבינה, וזה הפך ממ"ש בפרשת בראשית כב ע"א (מ"מ).

<p>רבי חייא אמר תורה שבכתב ותורה שבעל פה¹ אוקמוה ליה לבר נש בעלמא הדא הוא דכתיב נעשה אדם בצלמנו כדמותנו רבי יוסי אמר מהכא (קהלת ב יב) את אשר כבר עשוהו ודאי ודא הוא צלם ודמות צלם בדכורא דמות בנוקבא ועל דא שירותא דאורייתא ב' ואוקמוה רבי יצחק אמר מפני מה ב' פתיחא וסתימא אלא בשעתא דבר נש אתי</p>	<p>רבי חייא אמר תורה שבכתב ותורה שבעל פה העמידו את האדם בעולם, זהו שכתוב נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. רבי יוסי אמר מכאן (קהלת ב) את אשר כבר עשוהו, עשוהו ודאי. וזהו צלם ודמות, צלם בזכר דמות בנקבה, ועל זה התחלת התורה בב', ופרשוה רבי יצחק אמר מפני מה ב' פתוחה וסתומה, אלא בשעה שאדם בא</p>
<p>לו/א</p>	
<p>לאתחברא באורייתא² הרי היא פתיחא³ לקבלא ליה⁴ ולאשתתפא בהדיה ובשעתא דבר נש סתים עיניו מינה ויהך לארחא⁵ אחרא הרי היא סתימא מספרא אחרא כמה דאת אמר אם יום תעזבני יומים אעזבך ולא ישכח פתחא עד דיתוב לאתחברא בה באורייתא אנפין באנפין ולא יתנשי מינה⁶ ועל דא אורייתא פתחא קמי בני נשא ואכרזא וקרי להון (משלי ח ד) אליכם אישים אקרא וגו' וכתוב (שם א) בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר</p>	<p>להתחבר עם התורה, הרי היא פתוחה לקבל אותו ולהשתתף עמו. ובשעה שאדם סותם עיניו ממנה והולך לדרך אחרת, הרי היא סתומה מהצד האחר, כמו שנאמר אם יום תעזבני יומיים אעזבך, ולא ימצא פתח עד שישוב להתחבר עם התורה פנים בפנים ולא ישכח ממנה, ולכן התורה פותחת לפני בני אדם ומכריזה וקוראת להם, (משלי ח) אליכם אישים אקרא וגו', וכתוב (שם א) בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר.</p>

¹ רמז על תורה קדומה שהוא חכמה שהאציל את ת"ת ומלכות זכר ונוק' הנקר' אדם וז"ש (משלי ח ל) ואהיה שעשועים יום יום שהוא החכמה כנודע וז"ש ויאמר אלהים שהוא בינה אמרה לחכמה נעשה אדם כנזכר תיקונים ואלו הב' אוקמוה ליה לבר נש בעלמא ור' חייא פליג ואמר כי האמת הוא שהם הם הבוראים אותו ואמנם המקיים אח"כ הם ת"ת ומלכות שהם כנגדם זכר ונוק' ומביא ראיה מן (בראשית א כו) בצלמינו כדמותינו שהם תפארת ומלכות ור"י ס"ל כר"ח אך הוסיף ראיה מן הפסוק (קהלת ב יב) את אשר כבר עשוהו שהם ב' ולא אמר עשוהו בלשון יחיד ולכן התחלת התורה בב' לרמז על השנים שהם זכר ונקבה שבהם נתקיים העולם או יחזיר מלת וע"ד שירותא לעיל יען שנבראת בתורה הקדומ' שהיא חכמה כנזכר התחיל התורה בב' שהיא כנגדה כנודע ור' יצחק פ' הטעם איך הב' רומזת לתורה כנזכר לקמן רבי יהודה אמר כי הב' ב' גגין אחד למעלה וא' למטה וא' עמוד האוחז בשניהם ת"ת בריח התיכון מבריש מקצה בינה לקצה מלכות (זהר הרקיע).

² בבינה, על ידי הת"ת והמלכות, תורה שבכתב, ותורה שבעל פה (אור יקר). ידוע שפתיחת הצנורות הוא בכח החסד, והתורה היא מצד החסד ששרשה באבא, ולכן אות הב' שרומזת לאבא שהוא הפרצוף השני של האצילות, פתוחה לצד ימין דידה וסתומה לשמאל כי אין אחיזה לחיצונים בו, ולכן הבא [להתעורר] וליטרה ולבוא דרך ימין ימצא פתח פתוח ובכח תורתו מתקבל ונכנס בחדרי התורה והיא משתתפת בו, וכו' ואם אדם פונה לחיי שעה ומתרפה ממנה, הולך לו לצד צפון שנכנס בקליפה ששם השכחה מצויה, וצריך לו טורח [גדול] וכפול לשוב לקדושה (רמ"ז).

³ שכן דרך מדרגות הסולם לעלות אל הבינה עולם הבא (אור יקר).

⁴ אחר שיעלה ויכנס יקבלנו בתוכיותה, וכן ישתתף עמו בעלייתו בעזרתה עד יגיע אל תוכיותה, והיינו לא זו אף זו, אין צריך לומר אחר עלותו אליה, שהיא מקבלת אותו, אלא גם בתחלתו היא משתתפת עמו (אור יקר).

⁵ סוד אחוריים שבהם אחוזים הקלי' שם חשך, ולא שאין השגחה שם כלל (אור יקר).

⁶ וקשה מן הראשון, שזה צריך לשוב, ועוד שצריך חיזוקים מפני שיצא פעם אחרת, וזה אמר ולא יתנשי כדרכו (אור יקר).

<p>רבי יהודה¹ אמר ב' תרין גגין וחד דאחיד לון מאי קא מיירי אלא חד לשמיא² וחד לארעא³ וקודשא בריך הוא אחיד וקביל לון⁴</p>	<p>רבי יהודה אמר, ב', שני גגות ואחד שאוחז אותם, במה זה מדובר, אלא אחד לשמים ואחד לארץ והקדוש ברוך הוא אוחז ומקבל אותם.</p>
<p>רבי אלעזר⁵ אמר תלת נהורין⁶ (ס"א צדדין אלין) אינון עלאין⁷ קדישין⁸ דאחידן כחדא⁹ ואינון כללא דאורייתא¹⁰ ואלין פתחין¹¹ פתחא לכללא פתחין פתחא למהימנותא¹² ואלין ביתא דכללא¹³ ועל דא בית אקרו דאלין אינון ביתא ובגין כך שירותא דאורייתא ב'¹⁴ דהא היא אורייתא¹⁵ (ס"א ביה הוי אסותא) הוי ואסותא דעלמא¹⁶ ובגין כך מאן דאשתדל באורייתא כאלו אשתדל ביה בשמא קדישא¹⁷ והא אתמר דאורייתא כלא חד שמא קדישא עלאה איה¹⁸ ובגין דאיהי שמא קדישא פתחת בבית דאיהי כללא דשמא קדישא בתלת קשרי¹⁹ מהימנותא²⁰</p>	<p>רבי אלעזר אמר שלשה אורות (צדדים אלו) אלו עליונים קדושים שאחוזים כאחד, והם הכלל של התורה, ואלו פותחים פתח. לכל פותחים פתח לאמונה, ואלה הבית של הכל, ועל זה נקראו בית, שאלה הם הבית, לכן התחלת התורה ב', שהרי התורה היא (בו הם הרפואה) רפואת העולם, ולכן מי שעוסק בתורה כאלו עוסק בשם הקדוש. והרי נתבאר שכל התורה היא שם קדוש אחד עליון, ומשום שהיא שם קדוש, היא פותחת בבית, שהיא הכלל של השם הקדוש בשלשת קשרי האמונה.</p>

¹ רבי יהודה מיירי בצורת הב', ואמר שצורתה תרין גגין ועמוד אחד אוחזם, וירמוז שבכח התורה אדם מייחד אמא עילאה המכוסה (נ"א הפרוסה) ביסודה על ראש ז"א דאיהו ו', ואז הו' הזה (נ"א הוא) משפיע במלכות שה"ס גג עולמות התחתונים (רמ"ז).

² בינה (רח"ו). ת"ת (אור יקר).

³ מלכות (אור יקר ורח"ו).

⁴ ת"ת (רח"ו). יסוד (אור יקר).

⁵ ר"א פי' לה בג' אבות שבבינה (אור יקר). ג' נהורין הם, ג' המוחין חב"ד בסוד ג' ווין, והיינו חכמה למעלה בינה למטה ודעת המחברם (רמ"ז).

⁶ ג' ווין ויסע ויבא ויט (אור יקר). בא ר"א לסייע לר' יהודה (מ"מ).

⁷ מציאותם שבבינה (אור יקר).

⁸ מציאותם שבחכמה (אור יקר).

⁹ בסוד הת"ת זו מימין וזו משמאל, ולכך הם ג' ווין בצורת ב' שהם אחוזות זו בזו וזו בזו ונכללות בבינה ששם שרשם נקשרת בחכמה (אור יקר).

¹⁰ מצות עשה בימין ומצות לא תעשה בשמאל תורה באמצע (אור יקר).

¹¹ לדין ולרחמים ולחסד ודרך במ נפתחים החכמה והבינה (אור יקר)

¹² כי למעלה בחכמה דרגא דלא קיימא לאשאלה ולא לאתבא ובבינה עצמה דרגא דקיימא לאשאלה ולא לאתבא לכך פתח האלהות נסגר, אמנם באלו שהם שרשי הפעולות תחלת ההשגה להימנותא, והוצרך לזה כדי שלא נפרש ב' בעצם החכמה או הבינה, ששם אין פתיחה אלא בבחי' אלו שבהם (אור יקר).

¹³ שלא נפרש ב' במלכות ובה מציאות ג' ווין כענין צורת ה' והיא פתיחה למהימנותא והיא ודאי בית כמשמעו, לזה אמר "ואינון ביתא לכולא" ששם בית מתייחס בהם לפי האמת שאין בריאה בעולמות שלא יהיה מכללם, והשתא קשה שלפי האמת תורה היא הת"ת לזה אמר שעם כל זה תחלת התורה מבינה ב' במציאות ג' שרשים אלו (אור יקר).

¹⁴ בחינת שורשה ותחלתה (אור יקר).

¹⁵ כדכתיב ואל תטוש תורת אמך (אור יקר).

¹⁶ אם כן ראוי שתהיה תשובה תחלת הבריאה והתורה (אור יקר).

¹⁷ כל שם הוי"ה עם היות י' חכמה ה' בינה מפני שהתורה מושרשת בשניהם (אור יקר).

¹⁸ התורה אינה בת"ת לבדו אלא יש חלק בו וכולה יחד שמא קדישא עילאה כל שם הוי"ה הקדוש מהחכמה עילאה מהבינה כדפי', שאם היתה תורה ת"ת היה ראוי שיפתח בו' אמנם עתה שהיא כוללת כל השם פתח בבית"ת שהיא בחי' כל השם (אור יקר).

¹⁹ ל"נ שהוא כלשון פרקי, כמו קשרי אצבעותיו.

²⁰ משורשו העליון, פתיחת אלהות כלו (אור יקר).

<p>תא חזי כל אינון דמשתדלי באורייתא מתדבקין ביה בקודשא בריך הוא¹ ומתעטרי בעטרי דאורייתא ואתרחימו לעילא ותתא וקודשא בריך הוא אושיט לון ימיניה (ס"א) וקודשא בריך הוא ארשים לון כל שכן אינון דמשתדלי באורייתא נמי בליליא</p>	<p>בא וראה כל אלו שעוסקים בתורה דבקים בקדוש ברוך הוא ומתעטרים בעטרות התורה ואהובים למעלה ולמטה, והקדוש ברוך הוא מושיט להם את ימינו (והקדוש ברוך הוא רושם אותם), כל שכן אותם שעוסקים בתורה גם בלילה.</p>
<p>והא אוקמוה דאינון משתתפי בשכינתא (נ"א) בכנסת ישראל) ואתחברו כחדא וכד אתי צפרא קודשא בריך הוא מעטר להו בחד חוטא דחסד לאשתמודעא בין עלאין ותתאין וכל אינון כוכבי צפרא בשעתא דכנסת ישראל וכל אינון דלעאן באורייתא אתאן לאתחזאה קמי מלכא כלהו מזמרי כחדא הדא הוא דכתיב ברוך יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים מאי ויריעו כמה דאת אמר (ישעיה כד יט) רועה התרועעה הארץ דאינון דינין מתתברין ואתברו כלהו מקמי בקר כד אתער בקר בעלמא כמה דאת אמר (בראשית כב ג) וישכם אברהם בבקר ועל דא ויריעו כל בני אלהים</p>	<p>והרי פרשוה שהם משתתפים עם השכינה (בכנסת ישראל) ומתחברים כאחד, וכשבא הבוקר הקדוש ברוך הוא מעטר אותם בחוט אחד של חסד להודיע בין עליונים ותחתונים, וכל אותם כוכבי בוקר בשעה שכנסת ישראל וכל אותם שעוסקים בתורה באים להראות לפני המלך, כולם מזמרים כאחד, זהו שכתוב ברוך יחד כוכבי בוקר ויריעו כל בני אלהים. מה זה ויריעו, כמו שנאמר (ישעיה כד) רועה התרועעה הארץ, שאותם דינים נשברים, וכולם נשברים מלפני הבוקר, כשמתעורר בוקר בעולם, כמו שנאמר (בראשית כב) וישכם אברהם בבוקר, ועל כן ויריעו כל בני אלהים.</p>
<p>רבי אלעזר הוה אזיל בארחה אשכחיה לרבי פנחס בן יאיר דהוה אתי געא חמריה אמר רבי פנחס ודאי בטקולא (נ"א בקלא) דחדוותא דחמרא חמינא דאנפין חדתינן ישתכחון הכא כיון דנפק מבתר ענפוי דטורא המא ליה לרבי אלעזר דהוה אתי אמר ודאי טקולא (נ"א קלא) דחדוותא אשתלים נחת רבי אלעזר לגביה ונשיק ליה אמר ליה אי טופסא דארהא חד לגבך נזיל ונתחבר כחדא ואי לאו טול ארחך וזיל אמר ליה ודאי לקבלך אזילנא כיון דאשכחנא לך איזיל אבתרך ונתחבר כחדא</p>	<p>רבי אלעזר היה הולך בדרך, מצא את רבי פנחס בן יאיר שהיה בא, געה חמורו. אמר רבי פנחס ודאי במשקל (בקול) של שמחת החמור אני רואה, שפנים חדשות ימצאו פה, כיון שיצא מאחר ענפי ההר, ראה את רבי אלעזר שהיה בא, אמר ודאי משקל (קול) של שמחה נשלם, ירד רבי אלעזר אליו ונשק לו, אמר לו אם צורת הדרך האחת אליך, נצרך ונתחבר כאחד, ואם לא קח אתה דרכך ולך, אמר לו ודאי שכנגדך אני הולך, כיון שמצאתי אותך אלך אחריך ונתחבר כאחד.</p>
<p>פתח רבי פנחס ואמר (תהלים קכח ה) יברכך יהו"ה מציון וראה בטוב וגו' יברכך יהו"ה מציון מאי טעמא מציון בגין דתמן שראן ברכאן לאשתתפא (ס"א לאשתכחא) הדא הוא דכתיב כי שם צוה יהו"ה את הברכה חיים עד העולם ובגין כך יברכך יהו"ה מציון דהא מתמן נפקי ברכאן לכלא</p>	<p>פתח רבי פנחס ואמר (תהלים קכח) יברכך ה' מציון וראה בטוב וגו', יברכך ה' מציון למה מציון, משום שהרי משם שורות ברכות להשתתף (להמצא), זהו שכתוב כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם, ולכן יברכך ה' מציון, שהרי משם יוצאות ברכות לכל.</p>
<p>וראה בטוב ירושלם דבגיני ציון ירושלם אתברכא דכיון דציון אתמלי ברכאן כדין ירושלם אתברכא ואשתכחו בה רחמים וכד ירושלם אתברכא כל עמא אתברכא כל ימי</p>	<p>וראה בטוב ירושלים, שבגלל ציון ירושלים מתברכת, שכיון שציון התמלא ברכות, אז ירושלים מתברכת ונמצאים בה רחמים, וכשירושלים מתברכת, כל</p>

¹ סוד ב' עטרין דירית ת"ת מאר"א, והם סוד י"ה שבו והם חו"ג הנעלמות בחו"ב ועטרות אלו הם שנשמתם וגופם (אור יקר).

<p>חייך דלא יתחזי קשת ביומך כמה לאביך ועל דא וראה בטוב ירושלם כל ימי חייך וראה בנים לבניך דחלי חטאה חסידין קדישין כדין שלום על ישראל מאי שלום על ישראל אלא כמאן דאמר שלמא על רישיה דמלכא דלא יחסר כלא כך שלום על ישראל בזמנא דצדיקיא ישתכחון בעלמא</p>	<p>העם מתברך. כל ימי חייך, שלא תראה קשת בימין כמו לאביך, ועל זה וראה בטוב ירושלים כל ימי חייך. וראה בנים לבניך, יראי חטא חסידים קדושים, אז שלום על ישראל. מה זה שלום על ישראל, אלא כמי שאומר שלום על ראש המלך, שלא יחסר כל כך שלום על ישראל בזמן שצדיקים ימצאו בעולם.</p>
<p>פתח רבי אלעזר ואמר (משלי יז) עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם בנים הא אוקימנא בני בנים אלין שאר כתרי מלכא כמה דאת אמר (ישעיה נד יג) וכל בניך למודי יהויה וכתוב (איכה ד ב) בני ציון היקרים (כמה דאת אמר) ותפארת בנים אבותם לא מתעטרין בנין אלא באבהן מכאן אוליפנא דבנין לא מתעטרי ולא משתקיין משקיו דנחלא אלא בזמנא דאבהן מתעטראן ומתברכאן הדא הוא דכתיב</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר (משלי יז) עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם. בנים הרי בארנו, בני בנים אלו שאר כתרי המלך, כמו שנאמר (ישעיה יד) וכל בניך למודי ה', וכתוב (איכה ד) בני ציון היקרים (כמו שנאמר) ותפארת בנים אבותם. אין מתעטרים הבנים אלא באבות, מכאן למדנו שבנים לא מתעטרים ולא מושקים מהשקית הנחל, אלא בזמן שהאבות מתעטרים ומברכים, זהו שכתוב</p>
<p>לו/ב</p>	
<p>ותפארת בנים¹ אבותם</p>	<p>ותפארת בנים אבותם.</p>
<p>עד דהוו אזלי מטא עידן צלותא נחתו וצלו עד דהוו מצלי קפטר² חד חויא³ ברגלוי דחמרא דרבי פנחס קסמאי (ס"א קפטא) ונעא⁴ תרי זמני בתר דסיימו צלותא אמר רבי פנחס ודאי צערא הוא לבעירא דילי דהא יומא דא אקדימנא והוינא מרחיש באורייתא ואעבר לי באתר דלכלוכא שריא והשתא מצערי לה קמו וחמו חד חויא קטיר ארגליה</p>	<p>בעוד שהיו הולכים הגיע זמן תפלה, ירדו והתפללו. בעוד שהיו מתפללים נכרך נחש אחד ברגלי חמורו של רבי פנחס, בעט (מכה) וגעה פעמיים, אחר שסיימו את התפלה, אמר רבי פנחס ודאי צער הוא לבהמה שלי, שהרי היום הזה הקדמתי והייתי מרחש בתורה והעביר אותי במקום ששורה לכלוך, ועכשיו מצערים אותו, קמו וראו נחש אחד קשור על רגליו.</p>
<p>אמר רבי פנחס חויא חויא זיל ואסחר (ס"א ואסטר) קוטרך⁵ בקטפורה דחורא אדהכי אתנשר חויא ונפל קפסירי⁶ קפסירי אמר רבי</p>	<p>אמר רבי פנחס נחש נחש לך וסובב (וצדד) את קשרך בקשר החור בינתיים נשר הנחש ונפל חתיכות חתיכות. אמר</p>

¹ דהיינו היותם מתפארים בשפע העליון מתעטרים משם הוא על ידי אבותם היותם משתרשים בשורשם העליון באימא עלאה (אור יקר).

² לשון שלשלת ירצה נקשר ונשתלשל (אור יקר).

³ שענין חמורו של רבי פנחס בן יאיר מבואר בהקדמת סודות הגלגול בבעלי חיים וכו' שרפב"י היה ניצוץ של אברהם אבינו ע"ה ושקליפת אברהם היא חמ"ר, זה לעומת זה, וישמעאל נתגלגל באותו חמור דרפב"י וכו', עיי"ש. והנה אברהם אבינו ע"ה שסודו מאבא כל עיקרו הוא התורה ועיונה, ולכן נענש החמור על שגרם לבעליו שיפסיק תורתו בזמן עוברו במקום הטינופת ברגליו, ובהם נענש, והמתינו לו עד שתהא שעת התפילה, דאפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק, כדי שיקבל החמור ענשו, שאילו היה בזמן אחר היה רבי פנחס מגרש הנחש מהרה ולא היה עושה הנחש שליחותו בשלימות, אבל כשהשלימו אז אתנשר חויא, נתרפה מעל החמור. אי נמי נשר ונפל. קוטרך בקטפורה, פ' שתי ידות ערך קטפירי, שהוא לשון תחתיות. ולפי זה נראה לי דהכי פירושו, לך וסבב בעיגול קוטרך, מקל שלך, שגופו של נחש כמקל בתחתית החור (רמ"ז).

⁴ בועט וצועק (אור יקר).

⁵ אפטר קוטרך – התר קשרך (אור יקר).

⁶ אבירי (אור יקר).

<p>אלעזר ומה כל כך מדקדק קודשא בריך הוא בצדיקייא? אמר ליה ודאי קודשא בריך הוא מדקדק בהו בצדיקייא ונטיר לון ובעא לאוספא לון קדושה על קדושתיהו והשתא האי חמרא על דלא נטר קדושתא דילי אצטער ודא הויא שליחא הויא וכמה שלוחין³ אית ליה לקודשא בריך הוא ובכלהו עביד שליחותיה⁴ ואפילו בחיות ברא הדא הוא דכתיב (ויקרא כו כב) והשלחתי בכס את חית השדה ושכלה אתכם ואפילו ביד גוי הדא הוא דכתיב (דברים כח מט) ישא יהו"ה עליך גוי מרחוק מקצה הארץ</p>	<p>רבי אלעזר ומה הקב"ה מדקדק כל כך בצדיקים, אמר לו ודאי שהקדוש ברוך הוא מדקדק עם הצדיקים ושומר אותם, ורוצה להוסיף להם קדושה על קדושתם, ועכשיו החמור הזה שלא שמר את הקדושה שלי, הוא הצטער והנחש הזה היה שליח, וכמה שליחים יש לקדוש ברוך הוא, ובכלם הוא עושה את שליחותו. ואפילו בחיות השדה, זהו שכתוב והשלחתי בכס את חית השדה ושכלה אתכם, ואפילו ביד גוי, זהו שכתוב ישא ה' עליך גוי מרחוק מקצה הארץ.</p>
<p>אמר רבי אלעזר ובידא דישראל עביד שליחותא אמר ליה אין כגון רשע בידא דצדיק⁵ אבל רשע בידא דישראל רשע אהרא⁶ לא עביד ביה שליחותא אלא בזמנא דאיהו לא מכוון ביה הדא הוא דכתיב (שמות כא יג) ואשר לא צדה והאלהי"ם אנה לידו ואשר לא צדה דייקא דלא לקטלא ליה דא והאלהי"ם אנה לידו בגין לאענשא לתרווייהו⁷</p>	<p>אמר רבי אלעזר וביד ישראל עושה שליחות, אמר לו כן, כמו רשע ביד צדיק. אבל רשע ביד ישראל, רשע אחר לא עושה בו שליחות, אלא בזמן שאינו מכוון בו, זהו שכתוב (שמות כא) ואשר לא צדה והאלהים אינה לידו, ואשר לא צדה דווקא, שלא להרוג אותו, זה והאלהים אינה לידו, כדי להעניש את שניהם.</p>
<p>אמר רבי אלעזר היכי עביד⁸ קודשא בריך הוא שליחותא בידא דהני ובידא דגוי אמר ליה ואביך לא קאמר לך אמר ליה עד לא שאילנא פתח ואמר (איוב לד כט) והוא ישקיט ומי ירשיע וגו' והוא ישקיט בזמנא דקודשא בריך הוא יהיב שקיטו ושלוה לבר נש מאן הוא רשאי לאבאשא ליה ולמעבד ליה קטיגורייא ויסתר פנים ומי ישורנו ובזמנא דאיהו אסתר עיניה מלאשגחא</p>	<p>אמר רבי אלעזר איך עושה הקדוש ברוך הוא שליחות בידי אלה וביד גוי. אמר לו ואביך לא אמר לך, אמר לו טרם שאלתי, פתח ואמר (איוב לד) והוא ישקיט ומי ירשע וגו', והוא ישקיט, בזמן שהקדוש ברוך הוא נותן שקט ושלוה לאדם מי הוא, שרשאי להרע לו ולעשות לו קטרוג. ויסתר פנים ומי ישורנו, ובזמן שהוא מסתיר את עינו מלהשגיח עליו,</p>

¹ נתחים חתיכות, ואולם ענין חמרי דר' פנחס היה ענין מתמיה וכי הבהמה היא בת עונשים וכן שאר העיניים, האמנם מזה יתבאר סוד הגלגול, כי לסבת הכרת כאומרו הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה, מלבישים הנפש בחיה ובבהמה, פעמים טמאה ופעמים טהורה ובעוף ובכל החי מכל בשר, הכל לפי העון. ותלבוש שם עד ירצה עונה. ולפעמים לא יספיק זה אלא יגזר עליה מיתת עצמה, אם ישרה בעיני בוראה כבהמה לקרבן, ואם לאו לאכילה ואם לאו נבלה לכלבים, ואם לאו בגמל ובחמור, ואם לאו במיתה קשה אפילו בחמור או בכלב הכל לפי הענין. וזה היה כח חמורו של ר' פנחס, וזכה שם להטהר קצת, ומענישים הנפש ההיא כראוי לה, והנפש המתלבשת בבהמה ישיג ויראה כשד מן השדים, מפני שאין קשרה בחומר בהמה כקשר הנפש בגוף האדם, והוא ענין גלגול ועיבור באדם תתגלגל ובבהמה תתעבר, ויש לה פירוד מהחומר קצת ושם מצטערת צער גדול לא ישוער לאדם (אור יקר).

² חושש לכבודם, שתובע עלבונם אפילו מבעל חיים, ותירץ דלענין קדושים שאני כדמפרש ואזיל (אור יקר) פ' מדקדק בהם לשומרם (מ"מ).

³ משלחת מלאכים רעים (אור יקר).

⁴ בד' יסודות במבול במים, בסדום באש, בבני איוב ברוח וכיוצא באבנים, וכל כיוצא שהם דומם ויתלבוש הכח בהם בקלות, ולא זה אלא אפילו "בחיות ברא" שהם חיים ויש להם קצת מהבחירה אפילו בהם, ולא זה אלא אפילו בבני אדם הבחיריים, וזהו שאמר אפילו ביד גוי אינו פועל הרעה אלא בלחש מלמעלה (אור יקר).

⁵ בית דין מכין ועונשים (אור יקר).

⁶ כגון פלגש בגבעה כדמסיק "לא" עד שיתבערו הרשעים מהם (אור יקר).

⁷ זה במיתה וזה בגלות כדפי' רז"ל (אור יקר).

⁸ ירצה איזה דרך יתלבוש בהם ההשגחה להעניש (אור יקר).

<p>עליה מאן הוא די שגח עליה לנטרא ליה ולמעבד ליה נטירו וארחוי דקודשא בריך הוא בדא על גוי ועל אדם יחד בין לעלמא כלא¹ בין לעמא חד² בין לחד בלחודוי³</p>	<p>מי הוא שישגיח עליו לשמור אותו, ולעשות לו שמירה ודרכי הקדוש ברוך הוא בזה, על גוי ועל אדם יחד, בין לכל העולם בין לעם אחד, בין לאחד לבדו.</p>
<p>תא הוי בזמנא דבני נשא מתכשרן עובדין לתתא ואתער לגבייהו לעילא ימינא דקודשא בריך הוא כדין מתערין כמה רחימין כמה נטורי עלמא כמה נטורי דבר נש מימינא ומשמאלא וכדין אתכפיא שמאלא ולא יכלא לשלטאה</p>	<p>בא וראה, בזמן שבני אדם כשרים מעשיהם למטה, מתעורר עליהם למעלה ימינו של הקדוש ברוך הוא, אז מתעוררים כמה אוהבים, כמה שומרי העולם, כמה שומרי האדם מימין ומשמאל, ואז נכנע השמאל, ולא יכול לשלוט.</p>
<p>ובזמנא דבני אנשא לא מתכשרן עובדין לתתא שמאלא אתער⁴ וכל אינון דאתו מסטרא דשמאלא כלהו אתערו וכלהו אתעבידו שלוחין לאבאשא לגבייהו דבני נשא דהא אינון דעברו על פתגמי אורייתא⁵ כלהו רשימין באנפייהו ואשתמודען לגבי אינון דמתערי מסטרא דשמאלא ובגין כך חיוותא וגוי וכל אינון דאתו מסטרא דשמאלא כלהו אקרון (נ"א אינון) שלוחין לגבי אינון רשימין דמתערי להו</p>	<p>ובזמן שבני אדם אין כשרים מעשיהם למטה מתעורר השמאל, וכל אלו שבאו מצד השמאל, כולם מתעוררים וכולם נעשים שלוחים להרע לבני האדם, שהרי אותם שעברו על דברי התורה, כולם רשומים בפניהם, ונודעים לאותם שמעוררים מצד השמאל, ולכן החיות וגוי וכל אותם שבאים מצד השמאל, כולם נקראים (הם) שלוחים לאותם הרשומים שמתעוררים אותם.</p>
<p>וישראל אף על גב דלא מכשרן עובדין⁶ כלהו מן סטרא דימינא קא אתיין ובגין דאתכפיא ימינא בעובדייהו שלטא עלייהו שמאלא וכל אינון דאתו מסטרא דשמאלא ועל דא שליחותא בידא דחיוותא וגוי וכל דדמי לון דאינון מסטרא דשמאלא ולא בידא דישראל דאף על גב דחייבא איהו מסטרא דימינא קא אתו</p>	<p>וישראל אף על גב שאין מעשיהם כשרים, כולם באים מצד הימין, ומשום שהימין נכנע במעשיהם, שולט עליהם השמאל, וכל אותם שבאים מצד השמאל, ולכן השליחות בידי החיות והגוי וכל שדומה להם שהם מצד השמאל, ולא ביד של ישראל, שאף על גב שהוא רשע, הוא בא מצד הימין.</p>
<p>וישראל חייבא דנפל בידא דישראל חייבא אחרא בזמנא דלא אתכוון ביה⁷ בגין דיתענשו תרווייהו ויקבלון עונשא לדכאה לון אמר רבי אלעזר מנלן אמר ליה אינון בימינא⁸ ולא</p>	<p>וישראל רשע שנפל ביד ישראל רשע אחר, בזמן שלא התכוון בו, כדי ששניהם יענשו ויקבלו עונש לטהר אותם. אמר רבי אלעזר מנין לנו, אמר לו הם בימין ולא נדבקו בשמאל ולא התערבו עמו</p>

¹ פי' היינו יחד דקרא, דהיינו כל העולם כולו (מ"מ).

² פי' היינו על גוי דקרא (מ"מ).

³ היינו על אדם דקרא (מ"מ).

⁴ הגבורה וכל באים מחמתה עד החצונים וכל הנמשכים מהם עד הגשמיים, והשתא קשה וכי יתלבש הקדושה בחוץ להודיע שיעור העונש (אור יקר).

⁵ והרושם ההוא כמכריז שיעור עונשו כך, והפוגע מהם מענישו שיעור עונש הכתוב בפניו (אור יקר).

⁶ טעם למה אין השליחות נעשה על ידי ישראל רשע (אור יקר).

⁷ שאין החטא בבחירתו אלא שמגלגלין חוב על ידי חייב, אמנם בכוונה זהו רשע גמור, ועונשו גדול כאומר, קול דמי אחיך, וכאומר וקבע את קובעיהם נפש, והיינו כל ההלכות חובל ומזיק, אם בכוונה עונשו גדול, אם בשוגג מאת השם להעניש שניהם, זה בצערו וזה בעונותיו, ודרך זה לכל העניינים. ועכ"ז צדיק ממנו בולע צדיק גמור אינו בולע, אפילו בבחירתו, וזהו שאמר פחת נבילה לניזק (אור יקר).

⁸ פי' בתחלה השיבו ר' פנחס מסברא, לפי שישראל אפילו יהיו רשעים הם בימינא, ואין הימין שולט בימין, וא"ל ר"א הביא לי ראייה והביא לו מפילגש בגבעה (מ"מ).

<p>אתדבקו בשמאלא ולא אתערבו בהדה לעלמין ועל דא לזמנא אחרא אתעברו¹ אמר רבי אלעזר מנא לן אמר ליה תא חזי מן פלגש בגבעה (שופטים כ) דאף על גב דחייבי גינהו לא בעי קודשא בריך הוא דיתערוך גבייהו חייבי ישראל אחרנין ועל דא מיתו (מישראל) כל אינון זמנין דמיתו עד דכלהו חייבין דאתערו לגבייהו מיתו ואתאבדו ונשארו אינון</p>	<p>לעולמים, ולכן לזמן אחר הם יעברו. אמר רבי אלעזר מנין לנו, אמר לו בא וראה מפילגש בגבעה, שאף על גב שהיו רשעים לא רצה הקדוש ברוך הוא שיתעוררו אליהם רשעי ישראל אחרים, ולכן מתו (מישראל) כל אותם, פעמים שמתו, עד שכל הרשעים שהתעוררו עליהם מתו ונאבדו ונשארו אותם</p>
<p>לז/א</p>	
<p>לז/א</p>	
<p>זכאין יתיר דיעבדון מלה בארה קשוט</p>	<p>צדיקים יותר, שיעשו את הדבר בדרך אמת.</p>
<p>ואף על גב דזכאין אינון לא אתייהיב מלה אלא לאינון דאתייהיב כד שקילן עלמין כחדא עלמא תתאה כנוונא דעלמא עלאה וההוא זמנא לא אשתכחו עלמין שקילן כחדא ועל דא חייבין דישאל לגבייהו דחייבין אחרנין לאו אינון שלוחי מלכא דהא לא אתיין מסטרא דשמאלא</p>	<p>ואף על גב שהם צדיקים, לא ניתן הדבר אלא לאותם שנתן כששקולים העולמות כאחד, העולם התחתון כדוגמת העולם העליון, ובאותו הזמן לא נמצאו העולמות שקולים כאחד, ועל כן רשעים של ישראל לגבי רשעים אחרים אינם שלוחי המלך, שהרי אינם באים מצד השמאל.</p>
<p>מתל לבני נשא דחבו למלכא אתער סנטירא לגבייהו לתפשא לון ולאענשא לון לאינון דחבו למלכא קם חכים חד מנייהו ואתערב בהדי בני סנטירא זקף סנטירא עינוי וחמא ליה אמר ליה מאן יהבך לגבן ולאן את מאינון דחבו למלכא הא את אתענש בקדמיתא שקילו ליה וקטלוהו כך ישראל מסטרא דימינא קא אתיין ולא אתדבקו בשמאלא ולא אתערבו בהדה לעלמין וכד אינון גרמין בחובייהו דאתכפייא ימינא ואתער שמאלא וכל אינון דאתו מסטריה אי חד מישראל קם לאתערבא בהדייהו אשתמודען ביה ואמרי ליה לאו את מאינון דקא אתיין מסטרא דימינא דאתכפייא מחובייהו ולאן את מאינון דחבו למלכא מאן יהבך לגבן אשתכח דאיהו אתענש בקדמיתא</p>	<p>משל לבני אדם שחטאו למלך, התעורר השוטר אליהם לתפוש אותם ולהעניש אותם לאותם שחטאו למלך, קם חכם אחד מהם והתערב עם בני השוטר, הרים השוטר את עינוי וראה אותו, אמר לו מי נתן אותך בינינו, והרי אינך מאותם שחטאו למלך, הרי אתה תענש בראשונה. לקחו אותו והרגו אותו, כך ישראל באים מצד הימין, ולא נדבקו בשמאל, ולא התערבו עמו לעולמים. וכשהם גורמים בעוונותיהם שנכנע הימין, והשמאל מתעורר, וכל אותם שבאים מצדו, אם אחד מישראל עומד להתערב עמם, הם מכירים אותו ואומרים לו אינך מאותם שבאים מצד הימין שנכנע מהעוונות שלהם, ואינך מאותם שחטאו למלך, מי נתן אותך אצלם, נמצא שהוא נענש בראשונה.</p>
<p>ושלמה מלכא צווח לקבלייהו ואמר (קהלת ח ט) עת אשר שלט האדם באדם לרע לו ודאי בגין דלאו שליחא דמלכא איהו ולא אתי מההוא סטרא אמר רבי אלעזר ודאי הכי הוא דהא תנינן דאית ימינא ואית שמאלא רחמי ודינא ישראל ועמין ישראל לימינא ועמין</p>	<p>ושלמה המלך צווח כנגדם ואומר (קהלת ח) עת אשר שלט האדם באדם לרע לו, ודאי לרע לו, מכיון שאינו שליח המלך, ולא בא מאותו הצד. אמר רבי אלעזר ודאי כך הוא, שהרי שנינו שיש ימין ויש שמאל, רחמים ודין, ישראל</p>

¹ פי' קאי על השמאלא דהיינו בזמן המשיח אתעברו כולם שאז הימין שולט ולא השמאל א"נ י"ל מ"ש לזמנא אחרא אתעברו ר"ל לזמן אחר דהיינו בימי פלגש בגבעה שבאו ישראל להנקם מישראל אתעברו ישראל שבאו להלחם עם בנימין ואח"כ פי' הענין היטב דפלגש בגבעה (מ"מ).

<p>לשמאלא ישראל אף על גב דחייבי ניגהו ואתכפיין אינון בימינא ולא אתדבקן בשמאלא ולא אתערבון בהרה לעלמין ובגין כך כתיב (תהלים ס ז) הושיעה ימינך וענני דכד אסתלק ימינא ישראל דאתדבקן בהדיה יסתלקון ויתעטרון בה כדין אתכפייא שמאלא וכל אינון דאתו מסטריה דרא הוא דכתיב (שמות טו ו) ימינך יהוה תרעץ אויב</p>	<p>ועמים, ישראל לימין ועמים לשמאל. ישראל אף על גב שהם רשעים ונכנעים הם בימין ולא נדבקים בשמאל, ולא מתערבים עמו לעולמים, ולכן כתוב (תהלים ס) הושיעה ימינך וענני. שכאשר מתעלה הימין ישראל שנדבקים עמו, יתעלו ויתעטרו בו, אז נכנע השמאל וכל אותם שבאים מצדו, זהו שכתוב (שמות טו) ימינך ה' תרעץ אויב.</p>
<p>פתח רבי אלעזר ואמר ויהי ביום השמיני קרא וגו' ויהי ביום השמיני מאי יום השמיני? אלא כתיב ומפתח אהל מועד וגו' כי שבעת ימים ימלא את ידכם כי שבעת בשבעת ימים מבעי ליה או שבעת ימים ימלא את ידכם מאי כי שבעת ימים ימלא אלא זכאין אינון כהני דמתעטרי בעטרוי דמלכא קדישא² ומשיחין במשח רבות קדישא³ בגין דאתער משחא (אחרא) עלאה דמשקי לכל שבעה⁴ ואתמשחן</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר, ויהי ביום השמיני קרא וגו'. ויהי ביום השמיני, מה זה ביום השמיני. אלא כתוב, ומפתח אהל מועד וגו', כי שבעת ימים ימלא את ידכם. "כי שבעת" היה צריך להיות בשבעת ימים, או שבעה ימים ימלא את ידכם, מה זה "כי" שבעת ימים ימלא, אלא אשרי הכהנים שמתעטרים בעטרות המלך הקדוש ומשוחים בשמן משחת קודש, משום שמתעורר השמן (האחר)</p>

¹ הוקשה לו למה לא אמר בשביעי שהוא המספר השלם, ועוד שיותר היה נכון לומר באיזה יום לחודש היה וכמ"ש בהקמת המשכן שהיה בר"ח ניסן והוא זה של כאן. ועוד אם תאמר שרומז לימים העליונים שואל לאיזו מידה רומז בכאן יום השמיני. והשיב שיובן בביאור פסוק כי שבעת ימים ימלא דאי קאי לקב"ה הול"ל בשבעה ימים ימלא, ואם רוצה לסתום יאמר ימלא (רמ"ז). [גליון - ימלא את ידכם, כי הנפעל יוכל להאמר על שלמות הפעולה בכללה ולכן לא יצטרך לפרש שהפעולה המשך זמן עשייתה (נ"א לפרט שם פועלה והמשך זמן שהיתה), ולא יקשה מה שלא אמר בשבעה (נ"א למד בשבעת), אבל באמור ימלא, צריך להזכיר בפרטות זמן מילואו, כי צריך הוא לזמן לפעול, ובפרט יזכיר מי הוא הפועל]. (רמ"ז).

² ידוע שהכהנים מצד ימין הם ומשם כל הארתם וכו', וידוע שביסוד אבא יש י' חסדים דהיינו ה' מדידה וה' משל אי' בסוד התכללות, שחסי אי' הן גבורות דאבא וגבורות דאבא חסדים דאי', ועיקר העטרין הוא בתוך עטרת היסוד, ונמצא שיש בעטרה דיסוד אבא תרי עטרין. וז"ש "דמתעטרי בעטרוי דמלכא קדישא", הוא יסוד אבא כנודע (רמ"ז).

³ הוא הוא הנז"ל בפרשת ויקרא דף ז ע"ב, דנגיד ונפיק מעתיקא קדישא וכו', ופירש בו הרב זלה"ה שהוא בסוד דיקנא דא"א המגיע עד טבורא דליביה, ושם הוא רישא דמלכא הוא ז"א, ואותו המשח רבות דעתיקא מאיר במוחי זעיר ומתפשט בדיקנא דידיה שה"ס בגדי כהונה, וזש"ה (תהלים קלג, ב) שיורד על פי מדותיו, כנזכר שם בויקרא. וכנגד זה אמר ומשיחין במשח רבות קדישא בגין דאתער משחא אחרא עלאה, פי' שמלבד אור יסוד אבא הנקרא שמן בסוד (משלי כז ט) שמן וקטורת ישמח לב, עוד מאיר שמן אחר יותר עליון שהוא דדיקנא קדישא דנטפא על רישיה דמלכא ומשקי לכל ז' מדות דז"א דהיינו כחב"ד גג"ת, שעד שם מתפשט דיקנא דז"א עד טבורא דליבא, ומלבד מה שמתפשט בתוך הז' מהארת המוחין עוד נבלע שם גם המשחא דדיקנא בתוכן כד"א (תהלים קט, יח) וכשמן בעצמותיו, ובזה נמצאו כל הז' מדות מאירות ומזהירות מבית ומחוץ. (רמ"ז)

⁴ היינו מבפנים, ואתמשחן מההוא רבות קדישא, זה מבחוץ. ואז אתדלקו מניה כל שבעה בוצינין, שהם הכלים הנקראים בוצינין, כמו שפירש הרב זלה"ה אהא דויקרא הנ"ל. והנה עתה בא להטעים שאם הימים הם הפועלים (נ"א המופעלים) הול"ל שבעה ימים ימלאו את ידכם, ולכן אמר והאי משח רבות הוא כללא דכל שבעה וכלהו ביה אתכלילו, נראה דר"ל שמשני טעמים נקט קרא לשון יחיד, האחד שזה השמן המקודש כולל כל השבעה ומקיפם ואוגדם מבחוץ, וגם בתוכיותם כלהו ביה אתכלילו, והרי הם כגוף אחד וכמנורה בחוליותיה (נ"א בכליה) ונרותיה. והטעם השני שבר מן דין הכתר עצמו הוא הכולל כל שתחתיו וגם כל המדות מושרשות בו, שהרי לפי בחינת הפרצוף בעצמו אין אנו מתחילים למנות כי אם מחכמה ולמטה, ונמצא דשיתא אינון חב"ד גג"ת שהם עיקרו של פרצוף לעצמו, כי נה"י הם נקראים מלבר שסתמם לתיקון הפרצוף שלמטה ממנו. באופן שמשני טעמים נקרא הכל אחד, האחד מפני האור משחא דעתיקא שעל רישא דמלכא הוא הכתר, וזה המשח רבות כולל כל שבעה מבית ומחוץ כאמור, וה"ס (במדבר ו, ז) נזר אלקיו על ראשו, נז"ר גי' ע"ב שהוא הו"ה מלאה ביודין בסוד אור אבא הנכנס בתוכיות, ועוד א"ל מלא העולה קפ"ה שה"ס אור דיקנא עילאה שסודה שם א"ל כידוע, וע"ב קפ"ה גי' נז"ר, וכן עולה אהר"ן ככולל. והטעם השני מצד הכתר בעצמו שגם הוא סוד הנזר, והוא כולל כל מדות פרצופו ומקיפם, דהיינו כתר

<p>מההוא רבות קדישא ואתדלקו מניה כל אינון שבעה בוצינין והאי משה רבות הוא כללא דכל שבעה וכלהו ביה אתכלילו</p>	<p>העליון שמשקה את כל השבעה, ונמשחים מאותו משחת קודש, ונדלקים ממנו כל אותם שבעה מנורות, ושמן המשחה הזה הוא הכלל של כל השבעה, וכולם נכללו בו.</p>
<p>ותנינן שיתא אינון וכלהו אתכלילן בהאי ודא הוא כללא דכלהו ובגין כך שבעת ימים ימלא דהא בהאי תליין ועל דא אקרי כנסת ישראל בת שבע מאי איהי בת שבע דאיהי כלילא משיתא אחרנין כיון דהאי שבעה אשלים להו לכהני ואעטר לון ומשה לון בכלא כד מטו לכנסת ישראל דאיהי תמינאה אתפקד אהרן לקרבא עגל בגין דאיהו בריה דפרה! לכפרא על ההוא חובא דעגל אחרא דעבד אהרן וחב לגבי פרה דאיהי תמינאה שלימו דממוני (ס"א דאמוני) ישראל ואשתכח כהנא שלים בכלא בתמינא מיני לבושין דיקר שלים בכל כתרין שלים לעילא שלים לתתא ובכלא בעי לאחזאה עובדא ועל דא אתעביד ביה באהרן עובדא לתתא בגין דיתער הכי לעילא וישתכח כלא בנונא חד וכדין אתברכאן עלמין כלהו ומשתכחין ברכאן על ידא דכהנא והכא אשתלים כהנא בכלא כדקא חוי</p>	<p>ושנינו שהם ששה, וכולם כלולים בזה, וזהו הכלל של כולם. ולכן שבעת ימים ימלא, שהרי בזה הם תלויים, ועל כן נקראת כנסת ישראל בת שבע. מה היא בת שבע, שהיא כלולה מששה אחרים. כיון שהשבעה הזו משלים את הכהנים ומעטר אותם, ומושח אותם בכל, כשמגיעים לכנסת ישראל שהיא השמינית, הצטווה אהרן להקריב עגל, משום שהוא בנה של הפרה, לכפר על אותו חטא העגל האחר, שעשה אהרן, וחטא אל הפרה שהיא שמינית, שלמותם של ממוני (של אמוני) ישראל, ונמצא הכהן שלם בכל, בשמונה מיני לבושי כבוד שלם, בכל הכתרים. שלם למעלה שלם למטה, ובכל צריך להראות מעשה, ולכן נעשה באהרן המעשה למטה כדי שיתעורר כך למעלה, והכל ימצא בצורה אחד, ואז כל העולמות מתברכים ונמצאות ברכות על ידי הכהן, וכאן משתלם הכהן בכל כראוי.</p>
<p>עגל למה דכתיב עגל בן בקר לחטאת בגין ההוא חטאת דעבד בקדמיתא ואיל לעולה מאי טעמא איל בגין איל דיצחק דהוא עולה תמימה והאי אתחזי לקרבא לאשלמא כלא והאי אתר מסטרא דיצחק אשתאב והאי איל בגין איל דיצחק מתקרבא עולה (בגין דאיהי עולה) דהא עולה לעילא סלקא ובגין לאעטרא לה בשלימותא עגל ואיל עגל בגינה כדקאמרן איל לאשלמא</p>	<p>למה עגל, שכתוב עגל בן בקר לחטאת, משום אותה החטאת שעשה בראשונה. ואיל לעולה, למה איל, משום אילו של יצחק, שהיה עולה תמימה. ואת זה ראוי להקריב כדי להשלים את הכל, והמקום הזה נשאב מצדו של יצחק, והאיל הזה בשביל האיל של יצחק נקרב עולה (משום שהיא עולה), שהרי (קרבן) עולה עולה למעלה, וכדי לעטר אותה בשלמות. עגל ואיל, עגל בשבילה כמו שאמרנו, איל להשלים</p>
<p>לז/ב</p>	
<p>לה בשלימו דיצחק כדקא חזי וישראל דחבו עמיה דכהנא בהאי מקריבין כנונא דא דכתיב ושור ואיל לשלמים לזבוח לפני יהו"ה שור על מה דחבו ואיל לאשלמא להאי אתר בשלימו דיצחק</p>	<p>אותה בשלמות של יצחק כראוי. וישראל שחטאו עם הכהן בזה מקריב כדוגמא זה, שכתוב ושור ואיל לשלמים לזבח לפני ה'. שור על מה שחטאו, ואיל להשלים את המקום הזה בשלמותו של יצחק.</p>
<p>מאי שנא בכהנא דכתיב ביה עגל לחטאת</p>	<p>מה שונה בכהן שכתוב בו עגל</p>

לשון סבוב, וגם שרשיהם נשרשים בו, וה"ס עסמ"ב שעולים רל"ב, שה"ס ד' המוחין וסוד חבת"ם, ועם הוי"ה פשוטה שבכתר הרי רנ"ח, נז"ר ע"ה (רמ"ז).
¹ עי' פרשת פקודי רלז ע"א (לש"ו).

<p>ולא כתיב בישראל שור לחטאת אלא ישראל הא קבילו עונשא בקדמיתא ובגין דקבילו עונשא בכמה אתר על דא קודשא בריך הוא לא בעא לאדכרא לון חובייהו כדקדמיתא ועל דא לא כתיב הכא לחטאת אלא לשלמים בגין לאחזאה שלמא דהא קודשא בריך הוא בשלמא בהו בישראל על דא</p>	<p>לחטאת ולא כתוב בישראל שור לחטאת, אלא ישראל הרי קיבלו עונש בראשונה, ומשום שקבלו עונש בכמה מקומות, על כן הקדוש ברוך הוא לא רצה להזכיר להם את חטאיהם כבראשונה, ועל כן לא כתוב כאן לחטאת, אלא לשלמים כדי להראות שלום, שהרי הקדוש ברוך הוא בשלום עם ישראל על זה.</p>
<p>אבל אהרן דהא לא קביל עונשא מצלותא דמשה דכתיב (דברים ט כ) ובאהרן התאנף יהו"ה וגו' וכתיב ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההיא ועד כען חובא הוי תלי כתיב ועגל בן בקר לחטאת לחטאת ודאי (ואיל לעולה) בגין דיכפר חוביה ויתדכי וישתלים בכלא ובההוא יומא אשתלימו עלאין ותתאין ואשתכח שלמא בכלא בחדוותא דלעילא ותתא ואלמלא דאשתכח ערבוביא דבני אהרן בההוא יומא מן יומא דאסתלקו ישראל מן ימא לא אשתכח חדוותא דעלאי ותתאי כההוא יומא</p>	<p>אבל אהרן שהרי לא קבל עונש מתפילתו של משה, שכתוב (דברים ט) ובאהרן התאנף ה' וגו', וכתוב ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההיא, ועד עכשיו החטא היה תלוי, כתוב ועגל בן בקר לחטאת, לחטאת ודאי, (ואיל לעולה) כדי שיכפר את חטאו ויטהר וישתלם בכל. ובאותו היום נשלמו העליונים והתחתונים, ונמצא שלום בכל בשמחה שלמעלה ולמטה, ואלמלא שנמצאת הערבוביה של בני אהרן באותו היום, מיום שעלו ישראל מן הים לא נמצאה שמחה בעליונים ובתחתונים כבאותו היום.</p>
<p>בהאי יומא אתעבר ההוא חובא מן עלמא ואשתכחו כהני וישראל מתדכאן מניה (כל) ההוא יומא אתעברו כל אינון מקטרגין דלעילא והו אזלין ושאטן בסחרנייהו דישראל ולא אשתכחו בההוא עידנא עד דגרים שעתא וקמו נדב ואביהוא ועכבו (ס"א וערבבו) חדוותא דכלא ואשתכח רוגזא בעלמא דהא הוא דכתיב וירא כבוד יהו"ה אל כל העם מיד ויקחו שני בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו וגו'</p>	<p>באותו היום הועבר אותו החטא מן העולם, ונמצאו כהן וישראל מטהרים { } ממנו. (כל) אותו היום העברו כל אותם המקטרגים שלמעלה והיו הולכים ומשוטטים סביבם של ישראל, ולא נמצאו באותו זמן עד שגרמה השעה, וקמו נדב ואביהוא ועכבו (וערבבו) את שמחת הכל, ונמצא רוגז בעולם, זהו שכתוב וירא כבוד ה' אל כל העם, מיד ויקחו שני בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו וגו'.</p>
<p>תנן בההוא יומא חדוותא דכנסת ישראל הוות לאתקטרא בקיטורא דמהימנותא בכלהו קשרין קדישין! דהא קטרת קשיר כלא כחדא ובגין כך אקרי קטרת ואינון אתו וקשירו כל אינון אחרנין כחדא² ושרו לה לבר דלא קשרו לה בהדייהו וקשירו מלה אחרא</p>	<p>שנינו באותו היום היתה שמחתה של כנסת ישראל להיקשר בקשר האמונה בכל הקשרים הקדושים, שהרי קטורת קושרת הכל כאחד, ולכן נקראת קטורת. והם באו וקשרו את כל אותם האחרים כאחד, והניחו אותה בחוץ, שלא קשרו אותה עמם, וקשרו דבר אחר.</p>
<p>ובגין כך אוהר לון לכהני לבתר דכתיב (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש ובכמה גוונין ערבבו חדותא דכנסת ישראל חד דלא</p>	<p>ולכן הזהיר אחר כך את הכהנים, שכתוב (ויקרא טז) בזאת יבא אהרן אל הקודש, ובכמה אופנים ערבבו את שמחתה של כנסת ישראל אחד, שלא</p>

¹ פי' לקשר המלכות עם הספירות כולם ע"י הקטרת (מ"מ).

² פי' שקישרו כל הספירות והניחו המלכות שלא קישרה עמהם (מ"מ). שכל הט' עליונות יחדו כהוגן (דע"ה ח"ב פד ע"ג).

<p>אתנסיבו ולא אתחזיין לקרבא ולא תברכא עלמין על ידיהו וחד דלא הוה שעתא¹ כדקא יאות וחד דדחקו שעתא וחד דהא מקדמת דנא נפק נמוסא דילהון² ויקריבו לפני יהו"ה אש זרה וגו' ודאי מלה אחרא³ אתקשרו בקשורא דא ושרו לכנסת ישראל לבר⁴</p>	<p>נשאו ולא היו ראויים להקריב ושיתברכו העולמות על ידם, ואחד, שלא היתה השעה כראוי, ואחד, שדחקו את השעה, ואחד, שהרי מקודם לכן יצא גזר דינם. ויקריבו לפני ה' אש זרה וגו', ודאי שדבר אחר קשרו בקשר הזה, והשאירו את כנסת ישראל בחוץ.</p>
<p>אמר ליה רבי פנחס לא תימא דאינון שארו לה לבר⁵ אלא כנסת ישראל לא אתקשרא על ידיהו דהא בכל אתר דלא אשתכח דכר ונוקבא כנסת ישראל לא שריא בינייהו כלל בגין כך אזחר לכהני דכתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש דישתכח דכר ונוקבא ועל דא לא ייעול כהנא לקודשא עד דיתנסיב בגין דישתתף בקשורא דכנסת ישראל דמאן דלא אנסיב שארי לה לכנסת ישראל לבר והיא לא אשתתפא בהדיה ועל דא אשתכח ערבוביא בההוא יומא לגבייהו</p>	<p>אמר לו רבי פנחס, אל תאמר שהם השאירו אותה בחוץ, אלא שכנסת ישראל לא נקשרה על ידיהם, שהרי בכל מקום שאין נמצא זכר ונקבה, כנסת לא שורה ביניהם כלל, לכן הזהיר את הכהנים, שכתוב בזאת יבא אהרן אל הקדש, שימצא זכר ונקבה. ועל כן לא יכנס הכהן לקודש עד שינשא, כדי שישתתף עם הקשר של כנסת ישראל, שמי שלא נשא משרה את כנסת ישראל בחוץ, והיא לא משתתפת עמו, ועל כן נמצאה אצלם באותו יום ערבוביה.</p>
<p>ויהי ביום השמיני רבי יוסי פתח ואמר (שיר ב ב) כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות כשושנה בין החוחים דא כנסת ישראל והא אוקמוה דקודשא בריך הוא משבח לה לכנסת ישראל⁶ וחביבותא דקודשא בריך הוא לקבלהא⁷ לאתדבקא בה ועל דא מאן דאנסיב בעי לשבחא ליה לקודשא בריך הוא⁸ ולשבחא</p>	<p>ויהי ביום השמיני, רבי יוסי פתח ואמר (שיר ב) כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות. כשושנה בין החוחים, זו כנסת ישראל, והרי פרשוה שהקדוש ברוך הוא משבח את כנסת ישראל, וחביבותו של הקדוש ברוך הוא כנגדה להדבק בה, ועל כן מי שנושא צריך לשבח את הקדוש ברוך הוא ולשבח את</p>

¹ פי' דבבוקר כתיב (מ"מ).

² פי' ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו (מ"מ).

³ הקליפה (מ"מ). מלכות הרשעה (דע"ה ח"ב פד ע"ג).

⁴ כל הט' עליונות יחדו כהוגן לבד המלכות, כי המלכות היא מתפשט בב"ע, ובה הוא סוד היין הצריכין שמירה חותם בתוך חותם (ע"ז לא ע"א) כמ"ש הרב בתיקון הירח (פרק ג) (דע"ה ח"ב פד ע"ד). וע' עוד בתו"כ (פ' שמיני שם) ובגמרא עירובין (סג ע"א) ובמדרש (ויק"ר פ' כ) ובזוה"ק (פ' צו לג סע"ב) (דע"ה שם).

⁵ ר"ל שלא תאמר שהם כווננו לכך ח"ו (דע"ה ח"ב פד ע"ג).

⁶ ירצה יש בשושנה ענינים שיתייחדו לכנסת ישראל כגון חמשה עלין ירוקין וי"ג עלין ותפוח ועצו, כל זה פירוש בתיקו"ז ובריש פרשת שיה"ש, ואם כן באומרו "כשושנה" ירצה לשבחה במלת שושנה עצמה שיש בה כל ענינים רוחניים אלו שיש בשושנה (אור יקר). ענין דרשה זו מוסב למה שאמר למעלה, שאין כהן גדול יכול לבוא אל הקדש אם לא יהיה נשוי, שזהו היה פגמם של נדב ואביהוא דלא אתנסיבו, כי תכלית העבודה לשמים הוא תיקון המלכות שהיא סוד יום השמיני, וכמ"ש רבי יהודה לקמן לבתר דאשתלים אהרן וכו', שנשתלם בהתכללו בכל הז' החסדים עד עטרת זעיר, ואז נזדרז לתיקון המלכות ששרשה הראשון באותה העטרה, [ואז היה] בראש חדש ניסן שסודו גולגלתא דרחל כנזכר אצלנו, ובו ביום הוקם המשכן שנתקנו על ידי משה ואהרן ששניהם מיסוד אבא דאיהו יסד ברתא, כי כל מגמת העליונים היא לתקן את המלכות שתהיה מוכנת לקבל אור השפע ע"י זעיר בעלה, והוא גם הוא כל ישעו וכל חפצו בה ומשבח אותה בפסוק זה שהיא המעולה והמהוללה, ולא כמו שתרגם המתרגם, ובעידן די אנא סטיא מן אורחא דתקנו קדמוהי ואיהו מסלק שכינת קודשיה מני אנא מתילא לורדא דמלבלבא ביני סלוייא דנעיצת עפייהא ובזיעת וכו', אלא כן דרך מאמרנו אלא מפרשו לשבח וכדסמוך. ואין ספק ששבח זה מוסיף אומץ (נ"א אומר) בה להתעלות עד למעלה (רמ"ז).

⁷ פי' תמיד בכל שעה הוא משתוקק לה להתייחד עמה בדביקה שלא תתפרד, כי רצון החסדים להשפיע תמיד בלי הפסק ועיכוב כלל (רמ"ז).

⁸ ירצה הקב"ה רוצה וחפץ שיהיה נשוי המתפלל לפניו, ובפרט הדומה לכהן שהוא שליח צבור (רמ"ז).

<p>לה לכנסת ישראל דהא תנינן בכלא בעי לאחזאה עובדא כמה דאיהו בר נש¹ מתדבק בבת זוגיה וחביבותא דיליה לקבלה כך כד אתי² למפלח קמי מלכא קדישא הוא אתער³ זונגא אחרא דהא קודשא בריך הוא חביבותא דיליה לאתדבקא בכנסת ישראל</p>	<p>כנסת ישראל, שהרי שנינו בכל צריך להראות מעשה, כמו שאדם נדבק עם בת זוגו וחביבותו כנגדה, כך כשבא לעבוד לפני המלך הקדוש, הוא מעורר זוג אחר, שהרי הקדוש ברוך הוא חביבותו להדבק בכנסת ישראל.</p>
<p>ומאן דאתער מלה קודשא בריך הוא מברך ליה וכנסת ישראל מברכא ליה והא אתמר ועל דא שבחא⁴ דקודשא בריך הוא דמשבח לה לכנסת ישראל כשושנה דאיהי בין החוחים דאיהי מעליא וסלקא על כלא כך כנסת ישראל בין שאר אוכלוסין בנין דהיא סלקא</p>	<p>ומי שמעורר הדבר, הקדוש ברוך הוא מברך אותו וכנסת ישראל מברכת אותו, והרי נתבאר. ועל כן השבח שהקדוש ברוך הוא משבח את כנסת ישראל, כשושנה שהיא בין החוחים, שהיא מעולה ועולה על הכל, כך כנסת ישראל בין שאר האוכלוסים, משום שהיא עולה</p>
<p>לח/א</p>	
<p>ומתעטרא על כלא⁵ ודא שושנה בין החוחים⁶ ואתרוג בין החוחים⁷ לאחזאה שבחא דכנסת ישראל על כלא</p>	<p>ומתעטרת על הכל, וזו שושנה בין החוחים, ואתרוג בין החוחים להראות את שבחה של כנסת ישראל על הכל.</p>
<p>תא חזי כנסת ישראל אתברכא⁸ על ידא דכהנא⁹ וישראל מתברכאן על ידא דכהנא וכהנא מתברכא על ידא דכהנא עלאה הדא הוא דכתיב (במדבר ו כז) ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם כתיב (תהלים כה ו) זכר</p>	<p>בא וראה, כנסת ישראל מתברכת על ידי הכהן, וישראל מתברכים על ידי הכהן, והכהן מתברך על ידי הכהן העליון, זהו שכתוב (במדבר ו) ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם. כתוב (תהלים כה) זכור רחמך ה' וחסדיך כי מעולם</p>

¹ ר"ל שכל עוד שהוא מתייחד ומיוחד בבת זוגו באהבה ובצניעות, שמחשבותיו ודאי פנויות וקדושות ואין דעתו רק להמשיך נשמות טהורות מלמעלה (רמ"ז).

² בבואו לעבוד לפני יוצרו ולהתפלל אין ספק שיעתר לו לנוכח אשתו, וישראל (נ"א וישאל) בנים קדושים לעבודתו (רמ"ז).

³ צדיק האחוז במדת היסוד יכול לגרום זוג למעלה אפילו בימות החול, ואין לך פרטי שיותר יאחז במדת היסוד כאיש הנשוי בזמנו ואוהב בת זוגו כגופו וכל דרכיו בצניעות ואהבה, ולכן אמר הוא אתער זונגא אחרא, דהא קב"ה חביבותא וכו', ולכן ככל שיהיה אדם מוכן מצד עצמו לגרום הזוג העליון יעשה ויצליח, כי זה הוא מרצונו ב"ה להשפיע אורות ונשמות לעולם. ומאן דאתער, כלומר שכל מי שיפה כחו לעורר אהבה אעפ"י שלא תמלא משאלתו להיות לו בנים, מכל מקום הוא מבורך מקב"ה ושכינתיה (רמ"ז).

⁴ סיום זה נמשך ממה שאמר שיש כח ביד איש צדיק לגרום זוג ז'ין בכל עת, שמזה נראה כי נכון הדבר לפניו יתברך למהר לעשותו, לכן מסיים ואמר שגדול כח השכינה בזכות הצדיק לעלות ברגע ולקבל השפע אעפ"י שהוא אחר זמן התפילה שהעולמות יורדים למטה, מכל מקום יפה כוחה (נ"א כוחם), ודימה אותם לשושנה בין החוחים, שהוא מעולה ועומדת תמיד להלקט (רמ"ז).

⁵ עולה למעלה ומקבלת השפע שסודו מתרין עטרין (רמ"ז).

⁶ ירצה שכנסת ישראל הנזכרת היא ממש שושנה בין החוחים, שיורדת למטה עד העשיה ששם הוא מקום הקליפות (רמ"ז).

⁷ סודו בעטרת זעיר כמבואר בכוונת הלולב, ושם יש השורש הראשון לאחיזת המלכות בזעיר. וגם עליה יכון לומר שהוא בין החוחים מכמה בחינות: א', בבחינת הערלה החופפת עליה. ב', שבירידת ר"ק דזעיר לקנן ביצירה היא במלכות היצירה, ששם הוא עץ הדעת טוב ורע. וג', שמלכות היצירה נקשרת בראש העשיה כמבואר אצלנו. ומכל בחינות אלו האתרוג בין החוחים. וידוע שעיקר העטרה הוא להשריש שם הנקבה הקדושה ולכן האתרוג ניטל בשמאל, כי הנוק' משמאל אתייה וכו' (רמ"ז).

⁸ זה גם כן אחד מגדולי שבחיה שאעפ"י שברכת כהנים סודה להמשיך השפע בדיקנא ותרי רישין בפסוק הראשון ולז"א בפסוק השני ולנוק' בפסוק השלישי, מכל מקום עיקר המצוה היא (במדבר ו, כג) כה תברכו, וכן בפסוק השלישי יש כ"ה אותיות להורות שתכלית הברכה הוא לנוק' (רמ"ז).

⁹ כל מיני שפע משתנים ברדתם למטה מה שאין כן בבחינת החסד שאינו מתעבה ואורו למטה גדול כמו למעלה, ואם כן זהו שבח כנסת ישראל שמתברכת ע"י הכהן, וגם כן ישראל כן והכהן ע"י החסד שבחכמה, וז"ש ושמו את שמי וגו', פי' שמי ממש ואסור להסתכל שם (רמ"ז).

<p>רחמיך יהו"ה וחסדיך כי מעולם המה זכר רחמיך דא יעקב וחסדיך דא אברהם</p>	<p>המה. זכור רחמיך, זה יעקב. וחסדיך, זה אברהם.</p>
<p>כי מעולם המה ומעולם נטל אותם הקדוש ברוך הוא, והעלה אותם למעלה, ועשה מהם מרכבה קדושה להגן על העולם. ומשום שהיו מעולם, הוא זוכר אותם להגן ולרחם על העולם. כדוגמא זה הקדוש ברוך הוא נוטל את הצדיקים מן העולם ומעלה אותם למעלה כדי להגן על העולם.</p>	<p>כי מעולם המה, ומעולם נטל אותם הקדוש ברוך הוא, והעלה אותם למעלה, ועשה מהם מרכבה קדושה להגן על העולם. ומשום שהיו מעולם, הוא זוכר אותם להגן ולרחם על העולם. כדוגמא זה הקדוש ברוך הוא נוטל את הצדיקים מן העולם ומעלה אותם למעלה כדי להגן על העולם.</p>
<p>ואי תימא יצחק אמאי לא אדכר⁵ הכא אלא אשתאר⁶ לאתפרעא מאינון דעאקין לבנוי הדא הוא דכתיב (שם פ ג) עוררה את גבורתך וכתוב (ישעיה מב יג) יהו"ה כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה וגו' ודא הוא יצחק דאסתלק מהכא</p>	<p>ואם תאמר למה לא נזכר כאן יצחק, אלא נשאר להיפרע מאותם שמציקים לבניו, זהו שכתוב (שם פ) עוררה את גבורתך, וכתוב (ישעיה מב) ה' כגיבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה וגו', וזהו יצחק שהסתלק מכאן.</p>
<p>רבי חייא אמר⁷ זכר רחמיך יהו"ה וחסדיך אלין אינון יעקב ואברהם דבעינון להון לאגנא עלין⁸ אבל יצחק למעבד קרבין קיימא ובגיני כך לא בעינון ליה לגבייהו דבר אחר כי מעולם המה דכד ברא קודשא בריך הוא עלמא נטל יצחק⁹ וברא ביה עלמא</p>	<p>רבי חייא אומר זכור רחמיך ה' וחסדיך, אלו הם יעקב ואברהם, שצריכים אותם להגן עלינו, אבל יצחק עומד כדי לעשות קרבות, ולכן לא צריכים אותו עמם. דבר אחר, כי מעולם המה, שכשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, נטל את יצחק וברא בו את העולם.</p>
<p>חמא דלא יכיל למיקם בלחודוי נטל אברהם¹⁰ וקיים ביה עלמא הדא הוא דכתיב</p>	<p>ראה שלא יכול לעמוד לבדו, נטל את אברהם והעמיד בו את העולם, זהו</p>

¹ ידוע שקודם שבאו האבות לעולם היה הזעיר במדרגת יניקה ואחר כך שבאו לעולם נקרא אלקי אברהם וכו', שסודו שחג"ת נתעלו לחב"ד, וזהו "וסליק לון לעילא", ואין ספק שלא נתקיים גדלות זה אלא עד שנפטר האבות מהעוה"ז, וכמו שאמרו רז"ל שאין הקב"ה מייחד שמו על החיים, וזהו זכור, שעלו למקום הזכירה הוא במוחין דתמן ע"ב קס"א גי' זכור"ר. והיינו "רתיכא קדישא", דייקא חו"ב וחו"ג, לאפוקי רתיכא תניינא חגת"ם.

² ואז [בגדלות] יש בהם כח לאגנא על עלמא, בסגולת כח הגדלות, שבמוחין יש ג' שמות א"ל, [א"ל שד"י א"ל הו"ה א"ל אדנ"י, וג' פעמים א"ל גי' מג"ן. גם] ידוע שג' א"ל הללו מתפשטים בג' עולמות ב"ע, וזהו לאגנא על עלמא (רמ"ז).

³ פ' שכיון שהיו בעוה"ז והעלו ניצוצותיהם בחייהם לכן יש להם כח לעורר הזווג העליון וכו', שהצדיקים אחר פטירתם מייחדים כאשר כבר עשוהו בהיותם בחיים וכמ"ש בזוהר פרשת שמות (טז ע"ב), שאלמלא תפלת המתים לא נתקיימו החיים, אבל להיות האבות שרשי ישראל לכן יש בהם כח "לאגנא ולרחמא על עלמא", שלא די שמגינין מפני הצרות אלא עוד עדיף חילייהו להמשיך שפע ורחמים לעולם (רמ"ז).

⁴ פ' בבחינה הזאת השנית נעשו בכל הצדיקים שמתעלים למעלה ומועילים להגין, וכמ"ש (ישעיה נז א) כי מפני הרעה נאסף הצדיק, אבל אין להם שייכות עם הבחינה הראשונה להיות מרכבה העליונה ותדירה (רמ"ז).

⁵ שהוא בינה וגבורה (רמ"ז).

⁶ שלא העלה מ"ן, ונכנס בנוק' לגדל כוחה ולעמוד נגד המקטרגים על בניה (רמ"ז).

⁷ נראה שהוא מפרש כי מעולם, שהם מבוקשים ונשאלים מבני עולם שבוחרים בהם מפני שמדותם רק להיטיב (רמ"ז).

⁸ שמובטחים אנו כי חסדו לא ימוש (רמ"ז).

⁹ בעולם התוהו (רמ"ז).

¹⁰ הדר, סוד יסוד דאורכיה רמ"ח עלמין, וגם הוא אברה"ם בהברא"ם, בלשון בריאות ותיקון, והוא הנעשה בסגולת אברהם, וזהו הלשון אל תקרי, פ' לא תפרש בהבראם לשון בריאה שהיא נעשית ע"י יצחק אלא לשון בריאות הנעשה בסגולתו של אברהם. ולפי שהחסדים גרועים מהגבורות בסוד הכסף והזהב וכמבואר אצלנו, נטל ליעקב, ה"ס בחינת ת"ת שבין החו"ג לעשות ייחוד בין החו"ג וכנז"ל בדרוש השופר, ובזה נמתק

<p>(בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם אל תקרי בהבראם אלא באברהם חמא דבעיין קיומא יתיר נטל ליעקב ושתף ליה ביצחק וקיים עלמא הדא הוא דכתיב ביום עשות יהו"ה אלהי"ם ארץ ושמים ועל דא באברהם ויעקב אתקיים עלמא ובגין כך כי מעולם המה</p>	<p>שכתוב (בראשית מב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם אלא באברהם. ראה שצריכים יותר קיום, לקח את יעקב ושיתף אותו עם יצחק וקיים את העולם, זהו שכתוב ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים. ועל זה באברהם ויעקב התקיים העולם, ולכן כי מעולם המה.</p>
<p>רבי יהודה פתח ויהי ביום השמיני לבתר דאשתלים אהרן באינן שבעה יומין¹ ואתעטר בהו (ס"א בההוא משח רבות קדישא עלאה) יומא תמינאה² בעיית לאשתלמא מן שבעה דאשלמותא על ידא דכהנא ועל דא פולחנא בתמינאה לאתעטרא מן שבעה ולאשתקנא כהנא על ההוא (חובא) דחב (ס"א דקביל) בקדמיתא הדא הוא דכתיב ויאמר אל אהרן קח לך עגל</p>	<p>רבי יהודה פתח, ויהי ביום השמיני, אחר שהשתלם אהרן באותם שבעה ימים והתעטר בהם (באותו שמן משחת קדש עליון), היום השמיני צריך להשתלם מן שבעה, שהשלמה על ידי הכהן. ועל זה העבודה בשמיני להתעטר מן שבעה, ושהכהן יתקן על אותו (חטא) שחטא (שקיבל) בראשונה, זהו שכתוב ויאמר אל אהרן קח לך עגל.</p>
<p>הא אוקמוה עגל ודאי לכפרא על ההוא עגל דכתיב (שמות לב ד) ויעשהו עגל מסכה בן בקר מאי טעמא בן בקר ולא בן פרה אלא איהו בעי לאשתקנא לגבי פרה ולא אתחזי לקרבא מינה לגבה מאן דשדר דורון למלכא חמיתון דנסיב מבי מלכא ויהיב למלכא אלא דורונא לשדרא למלכא מבי אחרא אצטריך ולא מבי מלכא רבי יוסי אמר מדידיה לדידיה לא אתחזי אמר רבי יהודה בגין כך בן בקר ודאי ולא בן פרה לחטאת לדכאה על ההוא חובה דחב ביה ואיל לעולה תמימים תמימים תמים מבעי ליה</p>	<p>הרי פרשוה עגל ודאי, לכפר על אותו עגל, שכתוב (שמות לב) ויעשהו עגל מסכה. בן בקר, למה בן בקר ולא בן פרה, אלא שהוא צריך לתקן אצל הפרה, לא ראוי להקריב ממנה אליה. (משל ל)מי ששלח דורון למלך, ראיתם שיקח מבית המלך ויתן למלך, אלא דורון לשלוח למלך צריך מבית אחר ולא מבית המלך. רבי יוסי אמר משלו לשלו לא ראוי. אמר רבי יהודה לכן בן בקר ודאי ולא בן פרה, לחטאת לטהר על אותו החטא שחטא בו. ואיל לעולה תמימים, "תמימים" היה צריך להיות תמים.</p>
<p>אי תימא דעל איל ועגל קאמר לאו הכי דהא תרוייהו לא סלקין לעולה דהא כתיב לעולה תמימים ועגל לחטאת סלקא מהו תמימים וכתיב איל אלא אילו דיצחק לקרבא לגבי פרה דאדכר תרי זימני בקרא חד דכתיב (בראשית כב יג) וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל וגו' הא חד וחד וילך אברהם ויקח את האיל הא תרי ויעלהו לעולה ועל דא איל לעולה תמימים תרי איל דאיהו תרי ועל דא גבורות תנינן ומנייהו</p>	<p>אם תאמר שאמר על עיל ועגל לא כך, שהרי שניהם לא עולים לעולה, שהרי כתוב לעולה תמימים, ועגל עולה לחטאת. מה זה תמימים, וכתוב איל. אלא אילו של יצחק, להקריב אל פרה שנזכר פעמיים בכתוב, אחד שכתוב (בראשית כב) וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל וכו' הרי אחד, ואחד וילך אברהם ויקח את האיל, הרי שנים. ויעלהו לעולה, ועל כן איל לעולה</p>

יותר יצחק החסדים לגבורות, וזהו ה' אלקים. ולפי שצריך תיקון הגבורות הוא לצורך הנוק' לכן נאמר ארץ ושמים, ארץ תחילה. ולפי שבכח קדימה זו שגרמה המתקה גדולה נשתנו לשבח ז'ו', לפיכך לא נאמר השמים והארץ אלא ארץ ושמים, כלומר לא הנז"ל אלא אחרים משתנים לטוב, וארץ ושמים גי' רל"ב תנ"ה, דהיינו סוד החור"ג (רמ"ז).

¹ ה"ס כחב"ד גג"ת דזעיר, כנ"ל בדף שקודם לזה (ע"א), שהוא הוא עצמו דזעיר, כי משם ולמטה הוא לצורך רחל כנודע (רמ"ז).

² ה"ס כתר רחל היוצא מת"ת ז"א, והוא חודש ניסן שסודו בכתר רחל כידוע מענין חדשי השנה כנזכר בראש כוונות ראש השנה (רמ"ז).

<p>מתפרשין לכמה אחרנין</p>	<p>תמימים, שני אלים, שהוא שנים, ועל כן שנינו גבורות ומהם נפרדים לכמה אחרים.</p>
<p>ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת עגל לחטאת מבעי ליה כנוונא דכהנא אלא ישראל הא קבילו עונשא ועל דא לא כתיב בהו עגל לחטאת אלא עגל לעולה מאי טעמא דכל אינון דחבו ביה קבילו עונשא בין במלולא בין בעובדא בין בפולחנא ואפילו אינון דלא עבדו מידי אלא דסליקו ליה ברעותא דלבייהו למפלח ליה אתענשו כמה דכתיב (שמות לב כ) וישק את בני ישראל</p>	<p>ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת. היה צריך להיות עגל לחטאת כדוגמת הכהן, אלא ישראל הרי קבלו עונש, ועל כן לא כתוב בהם עגל לחטאת. אלא עגל לעולה למה, משום שכל אלו שחטאו בו קבלו עונש, בין בדיבור בין במעשה בין בעבודה, ואפילו אלו שלא עשו דבר אלא שהעלוהו ברצון לבם לעבוד אותו נענשו, כמו שכתוב (שמות לב) וישק את בני ישראל.</p>
<p>אבל כל אינון דסליקו ליה ברעותא דלא למפלח ליה אלא דסליקו גוונא דרעותא מניה הכא אתדכן ומקרבין ליה</p>	<p>אבל כל אלו שהעלו אותו ברצון שלא לעבוד אותו, אלא שהעלו אופן של רצון ממנו, כאן נטהרים ומקריבים אותו</p>
<p>לח/ב</p>	
<p>לעולה ולא לחטאת אבל קחו שעיר עזים לחטאת אמאי אלא בגין דהוון מקרבין בקדמיתא לשעירים דשלטין על טורי רמאי ודא הוא לחטאת ובעיין לאתדכאה מההוא חובא ולא עוד אלא לחדתותי דסיהרא אצטריך¹</p>	<p>לעולה ולא לחטאת. אבל קחו שעיר עזים לחטאת למה, אלא משום שהיו מקריבים ראשונה לשעירים ששולטים על ההרים הרמים, וזהו לחטאת. וצריכים להטהר מאותו החטא. ולא עוד אלא שצריך לחידוש הלבנה.</p>
<p>ושור ואיל לשלמים שור ולא פר בגין דשור שלים איהו לאחזאה שלמא הדא הוא דכתיב לשלמים רבי יוסי אמר שור ואיל מסטרא דשמאלא קא אתיין שור מסטרא דשמאלא דכתיב (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל איל בגין אילו דיצחק וסלקין לשלמים לאשלמא לון לכנסת ישראל ועל דא שור ואיל לשלמים</p>	<p>ושור ואיל לשלמים, שור ולא פר, משום ששור הוא שלם, להראות שלום, זהו שכתוב לשלמים. רבי יוסי אמר שור ואיל מצד השמאל הם באים, שור מצד השמאל שכתוב (יחזקאל א) ופני שור מהשמאל. איל משום אילו של יצחק, ועולים לשלמים להשלים אותם לכנסת ישראל, ועל כן שור ואיל לשלמים.</p>
<p>אמר רבי יהודה כלא בגין דכנסת ישראל מתעטרא ומתברכא על ידא דכהנא באשלמותא והאי יומא חדוותא דכלא הוה חדוותא דכנסת ישראל בקודשא בריך הוא חדוותא דעלאין ותתאין וכמה דאשתלים כהנא לתתא כביכול אשתלים כהנא לעילא בר נדב ואביהוא דאתערו ערבוביא² בין מטרוניתא ומלכא ובגין כך (ויקרא י ב) ותצא אש מלפני יהוה ותאכל אותם וגו' (חסר)</p>	<p>אמר רבי יהודה הכל משום שכנסת ישראל מתעטרת ומתברכת על ידי הכהן בשלמות, והיום הזה היה שמחתם של כולם, שמחתה של כנסת ישראל עם הקדוש ברוך הוא, שמחת העליונים והתחתונים. וכמו שנשלם הכהן למטה, כביכול נשלם הכהן למעלה. רק שנדב ואביהו שעוררו ערבוביה בין המלכה והמלך, ולכן ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וגו'.</p>
<p>ויאמר משה אל אלעזר ואל איתמר ראשיכם אל תפרעו וגו' כי שמן משחת יהוה עליכם³ רבי</p>	<p>ויאמר משה אל אלעזר ואל איתמר ראשיכם אל תפרעו וגו' כי שמן משחת</p>

¹ וזה היה שעיר בפני עצמו כי ג' שעירים נקרב בו ביום כנודע (לש"ו).

² עי' ח"א דף עג רע"ב, קצב ע"א, ח"ב קצג ע"א, לעיל לז ע"ב, לקמן נז ע"ב, לעיל לג סע"ב ולד רע"א, לקמן ס ע"א, לקמן נו סע"ב (דע"ה ח"ב פד ע"ג).

³ אדה"ר וכו' נכשל בב' ענינים: אחד, בסדר הכוונה אשר היה מכוון ומייחד להשלים בתיקון האצילות, ולא כוון בסדר הראוי, ונעשה עי"ז פגמים רבים בכל בנין האצילות כולו, וכן ניתן כח עי"ז להחיצונים

<p>אבא אמר הא תנינן בעובדין דלתתא אתערון עובדין לעילא¹ ועובדא דלתתא בעי לאתחזאה כנוונא דעובדא דלעילא</p>	<p>ה' עליכם. רבי אבא אמר, הרי שנינו, שבמעשים שלמטה מתעוררים מעשים למעלה. והמעשה שלמטה צריך להראות כדוגמא המעשה שלמעלה.</p>
<p>תא חזי כל הדוותא² דלעילא תליא בההוא שמנא קדישא דמתמן נפיק חדוה וברכא³ לכלהו בוצינין⁴ וכהנא עלאה⁵ (מיניה) אתעטר בנגידו דמשחא⁶ ובגין כך כהנא דרבו משחא אתנגיד עליה כנוונא דלעילא בעי לאחזאה חידו ונהירו דאנפין (יתיר מכלא) ולא יתחזי גרעונא ברישיה ולא בלבושיה אלא למהוי כלא שלים כנוונא דלעילא ולא יתחזי ביה פנימו כלל בגין דלא יעביד פנימו באתר אחרא</p>	<p>בא וראה, כל השמחה שלמעלה תלויה באותו שמן קדוש, שמשם יוצאות שמחה וברכות לכל המאורות. והכהן העליון (ממנו) מתעטר בהמשכה של שמן, ולכן הכהן ששמן משחה נמשך עליו כדוגמא שלמעלה, צריך להראות שמחה והארת פנים (יותר מהכל), ושלא יראה חסרון בראשו ולא בלבושו, אלא להיות הכל שלם כדוגמא שלמעלה, ואל יראה בו פגם כלל, כדי שלא יעשה פגם במקום אחר.</p>
<p>תא חזי אלמלא אלעזר ואיתמר אתחזון פנימו בההיא שעתא בלבושיהון או בראשיהון לא אשתזיבו בההיא שעתא דהא שעתא קיימא למעבד דינא ועל דא תנינן בשעתא דמותנא</p>	<p>בא וראה אלמלא אלעזר ואיתמר הראו פגם באותה שעה בלבושם או בראשיהם, לא נצולו באותה שעה, שהרי השעה עמדה לעשות דין. ועל כן שנינו</p>

להתקרב ולינק מן הקדושה, ונעשה ע"ז פגם גדול בהעולמות ב"ע במציאות עץ הדעת. וכאשר ראה אדה"ר מה שפגם בכ"ז, הנה עלה בדעתו ללחום מלחמת מצוה עם הס"מ וחיילותיו, לדחותו ולהורידו בכל האפשרי, ונכשל בזה שנית עוד יותר מהראשון וכו'. והנה באלו ב' הדברים נכנסו אח"כ ג"כ נדב ואביהוא לתקן את הפגם דאדה"ר, וכן נכנסו בזה ג"כ כל הד' שנכנסו לפרדס וכו', הכניסו את עצמן בהנסיון הזה, וכדי לתקן את החטא דאדה"ר, וכמו שבארנו שם, והוא פגם אחד. והשני, הוא כי דחקו את עצמן לתקן את המלכות ולייחדה עם ז"א בהיחוד דפב"פ, והוא ענין הקרבת הקטורת שהקריבו נדב ואביהוא, כי הקטורת הם המוחין דז"ר דמצד אימא (עי' שעה"כ דרושי תפילין דרוש ד'), וכן נדב ואביהוא שרשם היה ג"כ מהנצח הוד דאימא המתלבש בז"ו, ולכן עלה בדעתם כי להם יאתה להקטיר קטורת ולהמשיך את המוחין דמצד אימא בהז"ו וכדי לייחדם בהזווג דפב"פ. אבל באמת הרי שגו בזה הרבה, כי היחוד דפב"פ העיקרי הוא ע"י המוחין דמצד אבא דוקא וכנ"ל ענף כ"ג, והמוחין דמצד אבא הם בסוד שמן (שעה"פ משלי), והוא סוד הכתוב (משלי כז ט) שמן וקטורת ישמח לב, וצריך לאשתכחא שמן וקטורת כחדא וכמ"ש ברע"מ (פ' צו לג ע"ב). והיה ראוי הקרבת הקטורת רק לאהרן וכו', ואז היו שמן וקטורת כחדא, וזהו שכתוב (ויקרא י א) אשר לא צוה אותם, אותם לא צוה אבל לאהרן צוה וכמ"ש בזוה"ק (פרשת אחרי ס ע"א). וכן אלעזר ואיתמר היו ג"כ שרשם מאבא, ר"ל מהנצח הוד המלוכשים בז"א, אלא אורם היו סתומים מאד, כי נז"ה דאבא הם מלוכש בנז"ה דאימא, ושניהם בתוך קוי ז"א. אך היו ג"כ מצד אבא עכ"פ, ולכן נאמר עליהם (ויקרא י ז) כי שמן משחת ה' עליכם, וכמ"ש בזוה"ק פ' שמני (לח ע"ב) ע"ש. אבל הקרבת הקטורת היה ראוי רק לאהרן, כי הוא היה מהדעת דז"א שמצד אבא, שהוא השמן, והיה מתקיים בו שמן וקטורת ישמח לב, והיה גורם ע"ז המשכת המוחין דמצד אבא, שהוא המוחין דגדלות שני בז"ו, והיו מתייחדים ע"ז בהיחוד דפב"פ העיקרי. אבל נדב ואביהוא לא היו ראויים לזה כלל, וכמ"ש הרב כ"ז בלק"ת (פ' ויקרא) ובשער הפסוקים (פ' שמני) (דע"ה ח"ב קא ע"ב).

¹ מלה זו של הערה נהוגה מאד בכל הזוהר לרמוז וללמד יסוד גדול בהמשכת השפע מלמעלה למטה, וזה כי בהורדת האור וטוב העולם נמשך מהמדות העליונות, אבל רק האדם השלם יש לו כח להמשיכו מהם ולהעירם בהמשיכו עליהם המוחין המחיים אותם ומעוררים חפצם להמטיר על העולם הכל לפי המעשה. אך בתנאי שלם שהפועל בעי לאתחזאה וכו', שיהיה מכון ומקבל לעובדא דלעילא, דומה בדומה, וכמו שהזכיר ממשיתח כהן גדול שהוא דוגמא דזעיר (רמ"ז).

² וזש"ה (משלי כז ט) שמן וקטורת ישמח לב, ולא אמר ישמחו לב, מפני שהעיקר הוא, ההוא שמנא, שה"ס מוח אבא שהוא מבחר (נ"א מכתר) וראשית המוחין, וכן ישמ"ח ל"ב בגי' שמ"ן, ולכן אמר כל חדוותא, שהוא כולל הכל, וכמ"ש (תהלים קד, כד) כלם בחכמה עשית, ובו שורש כל קדושה, והמשכן וכל כליו נתקדשו בו (רמ"ז).

³ הוא אור מקיף ואור פנימי (רמ"ז).

⁴ הם הכלים דאצילות, ועיין לעיל (ז ע"ב) (רמ"ז).

⁵ ה"ס זעיר שעיקרו החסדים והוא מושרש בחכמה כ"ח מ"ה (רמ"ז).

⁶ שרש שמן הוא ממוחא סתימאה שנמשך ע"י דיקנא דאריך ב"ג תיקוניו, בסוד יא"א דשם מ"ה, שהוא במוחא סתימאה (רמ"ז).

<p>אערע בעלמא לא יתער אינש גרמיה למלה בעלמא בנין דלא יתערוך עליה בר אי אתער גרמיה לטב ויכיל לדחייא (לדחוקא) שעתא דהא בזמנא ושעתא דדינא קיימא בעלמא מאן דיערע ביה לקטי ליה ויסתלק מעלמא ובנין כך ולא תמותו כתיב ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה בנין דאינון לא אתיין מסטרא דכהני ולא מתוקי</p>	<p>בשעה שהמגפה קוראת בעולם, לא יעורר אדם את עצמו לדבר בעולם, כדי שלא יתעוררו עליו. פרט אם עורר את עצמו לטוב, ויכול לדחות (לדחוק) את השעה, שהרי בזמן ובשעה שהדין עומד בעולם, מי שפוגע בו לוקטים אותו ומסתלק מן העולם. ולכן כתוב ולא תמותו, ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה, משום שהם לא באים מצד הכהנים, ולא ינזקו.</p>
<p>רבי אלעזר פתח (שמות ו כג) ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה ויקח אהרן כלא כמה דאצטריך כלא כגוונא דלעילא תא חזי ראויה היתה בת שבע לדוד מיומא דאתברי עלמא ראויה היתה אלישבע לאהרן מיומא דאתברי עלמא מה בין האי להאי אלא כלא חד אבל התם לדינא הכא לרחמי כד אתחברא בדוד לדינא לאנחא קרבין לאושדא דמין הכא באהרן לשלמא לחדוה לנהירו דאנפין לאתברכא ועל דא אתקרי (הכי) התם בת שבע הכא אלישבע אלישבע דאתחברא בחד (תא חזי) בת שבע לדינא לירתא מלכותא ולא תקפא</p>	<p>רבי אלעזר פתח (שמות ו) ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה, ויקח אהרן, הכל כמו שצריך, הכל כדוגמא שלמעלה. בא וראה ראויה היתה בת שבע לדוד מיום שנברא העולם, ראויה היתה אלישבע לאהרן מיום שנברא העולם. מה בין זה לזה, אלא הכל אחד, אבל שם לדין וכאן לרחמים. כשהתחברה עם דוד, זה לדין, ללחום קרבות ולשפוך דמים. כאן באהרן לשלום לשמחה להארת פנים להתברך, ועל כן נקראת (כך) שם בת שבע, וכאן אלישבע. אלישבע שהתחברה עם חסד, (בא וראה) בת שבע לדין לרשת מלכות ולהתגבר.</p>
<p>אמר רבי שמעון הא דתנינן דכתיב (שמות יט יט) קול השופר שפיר הוא¹ ודא הוא יעקב דאסתלק במחשבה דאבהן² ונפקו כחדא מגו שופר דהא שופר אפיק מייא ואשא ורוחא כחדא ואתעביד מנייהו קלא כך אימא עלאה אפיק לאבהן בקל חד ומגו מחשבה אסתלקו כחדא בחד קול וההוא קול אקרי קול השופר ודא יעקב דכליל לאבהן כחדא ואקרי קול ותרי קלי נינהו³ דהא מגו⁴ קלא נפיק קלא אבל קול חד דאקרי קול השופר ומהכא נפקו שאר קולות מגו ההוא שופר בזווגא</p>	<p>אמר רבי שמעון, זה ששינינו שכתוב קול השופר יפה הוא, וזהו יעקב שעלה במחשבה של האבות, ויצאו כאחד מתוך שופר. שהרי שופר מוציא מים ואש ורוח כאחד, ונעשה מהם קול. כך האם העליונה מוציאה את האבות בקול אחד, ומתוך מחשבה התעלו כאחד בקול אחד, ואותו קול נקרא קול השופר. וזה יעקב שכולל את האבות כאחד, ונקרא קול. ושני קולות הם, שהרי מתוך קול יוצא קול, אבל קול אחד שנקרא קול השופר, ומכאן יצאו שאר הקולות, מתוך אותו השופר בזווג</p>
<p>ל/ט/א</p>	
<p>דמחשבה ושבעה קולות נינהו דנפקין בזווגא דמחשבה בשופר ודא שופר דאשקי לון ורוי לון לאבהן בקדמיתא ולבתר לבנין והא אוקמוה מלה</p>	<p>של המחשבה. ושבעה קולות הם שיוצאים בזווג של המחשבה עם השופר, והשופר הזה שמשקה אותם ומרוה את האבות בתחילה, ואחר כך את הבנים,</p>

¹ פי' קול דנפיק משופר (רח"ו).

² מחשבה אבא (רח"ו).

³ ת"ת ויסוד (רח"ו).

⁴ הענין שקול כלול חג"ת אמ"ש, וזהו כ"ז שבתוך הפה, וממנו יוצא לחוץ ונתגלה, וזהו נה"י שמתגלה ואבהן סתימין הן והולך הקול עד מקום התפשטותו ואח"כ חוזר בכח כמו שזורק אבן בכותל וחזרה הוא בת קול, ונקרא אור חוזר, וכולא כליל בג"ר ברעותא ומחשבה וקול דאזיל בלחישו בגרון תמיד ונהר יוצא וכו', וז"ש (לט ע"א) ושבעה קולות וכו' (יהל אור).

<p>תא חזי ויקח אהרן את אלישבע¹ (שמות ו כג) לבסמא לה² למחדי לה³ לחברא לה⁴ במלכא בזווגא שלים לאשתכחא ברכאן לעלמין כולהו על ידא דאהרן בגין כך בעי כהנא⁵ לאשתכחא בנהירו דאנפין⁶ בחידו כלא⁷ כנוונא דלעילא דהא על ידוי ברכאן⁸ וחדוון⁹ משתכחי ועל דא אתרחקא מניה דינא¹⁰ ורוגזא¹¹ ועציבו¹² בגין דלא יתפגים¹³ מההוא אתר דאתקטר ביה ועל דא ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה ולא כהנא עליהו כתיב (דברים לג יא) ברך יהוה חילו¹⁴ ופעל ידיו תרצה¹⁵ וגו'¹⁶</p>	<p>והרי בארו את הדבר. בא וראה, ויקח אהרן את אלישבע לבסם אותה לשמח אותה ולחבר אותה עם המלך בזווג שלם, שימצאו ברכות לכל העולמות על ידי אהרן, לכן צריך הכהן להמצא בהארט פנים בשמחת הכל, כדוגמא שלמעלה, שהרי על ידו ברכות ושמחות נמצאות, ולכן מרחיקים ממנו דין ורוגז ועצב, כדי שלא יפגם מאותו מקום שנקשר בו, ועל זה ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה, ולא הכהן. עליהם כתוב (דברים לג) ברך ה' חילו ופעל ידיו תרצה וגו'.</p>
<p>יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך וגו' אמר רבי יהודה מנו פרשתא דא¹⁷ שמעינן דנדב ואביהוא רוי חמרא הוו מדאזהר לן לכהני בהא רבי חייא פתח (תהלים קד טו) ויין ישמח לבב אנוש וגו' אי בעי כהנא למחדי¹⁸ ולאשתכחא בנהירו דאנפין יתיר מכלא¹⁹ אמאי אסיר ליה חמרא דהא חידו ביה אשתכח נהירו דאנפין ביה אשתכח אלא שירותא דחמרי חדותא סופיה עציבו ועוד דיין מסטרא דליואי אתי מאתר דחמרא שרי דהא אורייתא וחמרא</p>	<p>יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך וגו', אמר רבי יהודה מתוך הפרשה הזו שומעים שנדב ואביהוא היו שתויי יין, משהזכיר בזה את הכהנים. רבי חייא פתח (תהלים קד) ויין ישמח לבב אנוש וגו', אם צריך הכהן לשמוח ולהימצא בהארט פנים יותר מהכל, למה אסור לו יין, שהרי שמחה נמצאת בו, והארט פנים נמצאת בו. אלא ראשיתו של יין שמחה וסופו עצבות, ועוד שיין בא מצד הלויים, מהמקום שיין שורה, שהרי תורה ויינה של תורה הם מצד הגבורה. (סופו</p>

1 היא נקראת אלישבע מצד היות בה שפע הדין מתוק בכללות שבע מדות בה וכו', א"ל היינו א"ס, שכן עולה. והיינו שפע הבינה וכו' בת עמינדב, היינו ברתיא דאברהם (אור יקר).

2 פי' שאהרן הוא חסד מבסם גבורות שבה (מ"מ).

3 היינו ע"י ה' חסדים שנותן לה בסוד תחדהו בשמחה וכו' (מ"מ).

4 בסוד החבוק כדאמרן אחות נחשון, והאי אחתיה דההוא נחש בריח המבריה בתוך הקרשים מן הקצה אל הקצה והיינו נחש ר"ן על ידי היותו אוחז משך ר"ק עד הבינה, וששם נעלמים ששה והיינו נ' י' על ו' לו לחנשון לאשה לזווגא לו כדפי' (אור יקר). פי' כי חסד הוא שושבין המזווג זר"ן יחד (מ"מ).

5 חסד שהכהן מרכבה אליו (אור יקר).

6 מצד החכמה (אור יקר).

7 מצד הבינה מפני שהוא קושר ז' ספירות בשרשם העליון (אור יקר).

8 מצד הימין (אור יקר).

9 מצד השמאל (אור יקר).

10 שלא יהיה אכזרי (אור יקר).

11 שלא יהיה כועס (אור יקר).

12 כמשמעו שיהיה עולם לפניו כאפס ולא יעצב עלי עניינו ומקרו, והטעם שבאכזריות פוגם המדות ומשפיעם דין, ברוגז הוא הדין קודם פעולתו והאכזריות פועלת הדין, העצבות מורה סילוק השפע. ושלשתם הפך החסד השלום (אור יקר).

13 ירצה שהכהן יפגם וירד מהמדות למטה וזה לתלות הפגם בו, או ירצה שהכהן איש החסד קשור בבינה ואם יהיה עציבו או רוגזא או דינא מורה שנשפע לו דין מהמקור שהוא נקשר בו (אור יקר).

14 להשפיעם השפע והכח למטה, א"נ "ברך ה'" חכמה, "חילו", חיל ו', בינה המשפעת כח וחיל לאות ו' תפארת (אור יקר).

15 קשרם ויחודם המדות העליונות, א"נ דהיינו המלכות המתחבבת בין ב' זרועות (אור יקר).

16 מחץ מתנים קמיו – ביטול המנגדים הגורמין העצבות והרוגז, א"נ "תרצה" והגורמין הפירוד "מחץ וכו'" והיינו ככל הנדרש לעיל (אור יקר).

17 מסמיכות הענין ועוד אומרו ואל תמותו ור' יהודה פליג (אור יקר).

18 כדמוכח מאומרו ראשיכם אל תפרעו וכו' (אור יקר).

19 כאומרו וכל בית ישראל יבכו (אור יקר).

<p>דאורייתא מסטרא דגבורה הוא (ס"א סופיה עציבו וכהנא שירותא וסיומא בעי חדוותא ונהירו דאנפין יין אתי מסטרא דליואי) וסטרא דכהנא מיין צלילין נהירין רבי יוסי אמר כל חד אוזיף לחבריה וכליל כלא דא בדא ובגין כך חמרא שרי חדוותא בגין דכליל מגו מייא ולבתר אהדר לאתריה ועציב ורגיז ודאין דינא (וכהנא שירותא וסיומא בעי חדוותא ונהירו דאנפין)</p>	<p>עצבות, והכהן תחלה וסיום צריך שמחה והארת פנים, יין בא מצד הלויים.) וצד הכהן מים צלולים מאירים. רבי יוסי אמר כל אחד מלוה לחברו, והכל כלול זה בזה, ולכן יין משרה שמחה, משום שכלול מתוך מים, ואחר כך חוזר למקומו. ועצוב ורוגז ודן דין (והכהן תחלה וסיום צריך שמחה והארת פנים).</p>
<p>רבי אבא אמר מאתר חד נפקו יין ושמן¹ ומים (דבש² וחלב) מים ושמן לימינא נטלי כהני ויירתי לון ושמן יתיר מכלא דאיהו חדוותא שירותא וסיומא דכתיב (שם קלג ב) כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וזקן אהרן ויין לשמאלא ירתי ליואי לארמא קלא ולזמרא ולא לשתוק דהא חמרא לא שתיק לעלמין ושמן בחשאי הוא תדיר מה בין האי להאי אלא שמן דאיהו בחשאי בלחישו תדיר אתי מסטרא דמחשבה דאיהו בלחישו תדיר ולא אשתמע והוא בחשאי ועל דא הוא מימינא ויין דאיהו לארמא קלא ולא שתיק³ לעלמין אתי מסטרא דאימא וירתי ליואי לסטר שמאלא וקיימי לזמרא לארמא קלא וקיימי בדינא ובגין כך כתיב (דברים כא ה) ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע</p>	<p>רבי אבא אמר ממקום אחד יצאו יין ושמן ומים (דבש וחלב), מים ושמן לימין, הכהנים נוטלים ויורשים אותם, ושמן יותר מהכל, שהוא שמחה בתחילה וסוף, שכתוב (שם קלג) כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן. ויין לשמאל יורשים הלויים, להרים קול ולזמר ולא לשתוק, שהרי יין לא שותק לעולמים, ושמן הוא תמיד בחשאי. מה בין זה לזה, אלא שמן שהוא בחשאי בלחש תמיד בא מצד המחשבה, שהיא תמיד בלחש ולא נשמעת והוא בחשאי, ועל כן הוא מימין, ויין שהוא להרים קול ולא שותק לעולמים בא מצד האם, ויורשים הלויים לצד השמאל, ועומדים לזמר להרים קול ועומדים בדין. ולכן כתוב (דברים כא) ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע.</p>
<p>בגין כך כהנא כד ייעול למקדשא למפלא פולחנא אסיר ליה למשתי חמרא דהא עובדוי בחשאי אינון⁴ ובחשאי (ס"א אתחזי) אתאן ואתכוון (ס"א ובחשאי אתכוון במה דאתכוון) וזווג למאן דזווג ונגיד ברכאן לעלמין כלהו וכלא בחשאי (ועוד)⁵ דעובדוי כלהו ברזא וחמרא מגלי ריזין הוא⁵ דהא כל עובדוי לארמא קלא קאים</p>	<p>לכן כשכהן יכנס למקדש כדי לעבוד את העבודה, אסור לו לשתות יין, שהרי מעשיו הם בחשאי, ובחשאי (נראה) הם באים, ומתכוון (ובחשאי מתכוון במה שמתכוון) ומזווג את מי שמזווג, ונמשך ברכות לכל העולמות, והכל בחשאי. (ועוד) שכל מעשיו בסוד, ויין הוא מגלה רזים, שהרי כל מעשיו קיימים כדי להרים קול.</p>
<p>רבי יהודה ורבי יצחק הוו אזלי בארחא מבי מרוניא לצפורי והוה רבייא חד שכיח לגבייהו בחמרא בקינטא דדובשא אמר רבי יהודה נימא</p>	<p>רבי יהודה ורבי יצחק היו הולכים בדרך מבית מרון לצפורי, והיה ילד אחד מצוי אצלם עם חמור הנושא כד דבש.</p>

¹ פי' מאר"א יצאו אלו המינים (מ"מ). וסדרן שמן יין חלב ומים ודבש, וחלב הוא מקרא ושאר הוא פרד"ס, וז"ש על בן זומא דבש מצאת כו' ובכ"א שמאל נכלל בימין, ולכן אלו שהציצו בשמאל לבד נפגעו ור"ע משכני כו' כמ"ש לריח כו' משכני כו' ועי' ח"א כו' ע"ב (יהל אור).

² הדבש הוא הדינין דגדלות שהם ש"ך דינים עם ה"ד כמבואר אצלנו בדרוש השופר דר"ה שהוא ש"ו כנגד דבש ועם ה"ד פרקי אצבעות היד האוחזים בשופר הם ש"ך הרי ש"ו מן שופר ופ"ר הם דינים אחרים כנודע (שער המצות ויקרא).

³ הוראת דאותיות חשמ"ל, ע"ש האורות דחו"ג, כי אותיות ח"ש הוא ע"ש החסדים, שמן, בחשאי, דאיהו מסטרא דימינא, והוא בחשאי תדיר. ומ"ל הוא ע"ש הגבורות דאיהו יין, לארמא קלא ולא שתיק לעלמין, וכמ"ש בזוהר (פרשת שמיני טל ע"א) (דע"ה ח"א סא ע"ד).

⁴ פי' זה טעם שלישי למה נאסר היין לכהנים דלעיל אמר ב' טעמים א' שסיפיה עציבו וסוד דין מסטרא דליואי אתי וכאן מפרש טעם ג' (מ"מ).

⁵ הוא טעם רביעי (מ"מ).

<p>מלה דאורייתא ונזיל פתח רבי יצחק ואמר (שיר ז י) וחכך כייין הטוב הולך לדודי למישרים וגו' וחכך כייין הטוב דא יינא דאורייתא דאיהו טב דהא יינא אחרא לאו איהו טב ויינא דאורייתא טב לכלא טב לעלמא דא וטב לעלמא דאתי ודא הוא יינא דניחא ליה לקודשא בריך הוא יתיר מכלא ובזכו דא מאן דמרוי מיינא דאורייתא יתער לעלמא דאתי ויזכי לאחייא² כד יוקים קודשא בריך הוא לצדיקייא</p>	<p>אמר רבי יהודה נאמר דבר תורה ונלך. פתח רבי יצחק ואמר (שיר ז) וחכך כייין הטוב הולך לדודי למישרים וגו', וחכך כייין הטוב זה יינה של תורה, שהוא טוב שהרי יין אחר אינו טוב, ויינה של תורה טוב לכל, טוב לעולם הזה וטוב לעולם הבא, וזהו היין שנוח לו לקדוש ברוך הוא יותר מהכל. ובזכות זה מי שנרוה מיינה של התורה, יתעורר לעולם הבא ויזכה להחיות כשיקים הקדוש ברוך הוא את הצדיקים.</p>
<p>אמר רבי יהודה³ דובב שפתי ישנים הא תנינן דאפילו בההוא עלמא⁴ יזכי למלעי באורייתא הדא הוא דכתיב דובב שפתי ישנים אמר ההוא רבייא אי כתיב וחכך מייין הטוב⁵ הוינא אמרי הכי אבל כייין הטוב ולא מייין אשגחו ביה אמר רבי יהודה ברי אימא מילך דשפיר קא אמרת אמר אנא שמענא דמאן דאשתדל באורייתא ודביק בה וההיא מלה דאורייתא אשתמע בפומיה ולא לחיש לה</p>	<p>אמר רבי יהודה דובב שפתי ישנים, הרי שנינו שאפילו באותו עולם יזכה לעסוק בתורה, זהו שכתוב דובב שפתי ישנים, אמר אותו ילד, אם כתוב וחכך מייין הטוב היינו אומרים כך, אבל כתוב כייין הטוב ולא מייין. השגחו בו, אמר רבי יהודה, בני אמור דברך שיפה אמרת. אמר אני שמעתי שמי שעוסק בתורה ודבק בה, ואותו דבר התורה נשמע בפיו ולא</p>
<p>ל/ט/ב</p>	
<p>בלחישו אלא ארים קליה בה דאורייתא הכי בעיא לארמא קלא דכתיב (משלי א כא) בראש הומיות תקרא לארמא רנה דאורייתא ולא בלחישו כייין הטוב כחמר טב דלא שתיק והוא עתיד לארמא קלא כד יפוק מהאי עלמא</p>	<p>לוחש אותו בלחש, אלא מרים בו את קולו, שכך צריכה תורה להרמת קול, שכתוב (משלי א) בראש הומיות תקרא להרים את רינת התורה ולא בלחש, כייין הטוב, כמו יין טוב שלא שותק, והוא עתיד להרים קול כשיצא מן העולם הזה.</p>
<p>הולך לדודי למישרים דלא יסטי לימינא ולשמאלא ולא ישתכח דימחי בידוי דובב שפתי ישנים אפילו בההוא עלמא שפוטתיה מרחשן אורייתא תו שמענא וחכך כייין הטוב האי קרא לכנסת ישראל אתמר ובתושבחתא אתמר</p>	<p>הולך לדודי למישרים, שלא יסטה לימין ולשמאל, לא ימצא שימחה בידיו. דובב שפתי ישנים, ואפילו באותו עולם שפתותיו מרחשות בתורה. עוד שמעתי, וחכך כייין הטוב, הפסוק הזה נאמר לכנסת ישראל, ונאמר בתישבחות.</p>
<p>אי הכי מאן הוא דמשבח לה בהאי אי קודשא בריך הוא מהו הולך לדודי הולך אלי מבעי ליה אלא ודאי קודשא בריך הוא קא משבח לה לכנסת ישראל כמה דהיא קא משבחת ליה דכתיב חכו ממתקים כך קודשא בריך הוא משבח לה לכנסת ישראל (דכתיב (&)) וחכך כייין הטוב יין הטוב דהוא חמר</p>	<p>אם כך, מי הוא שמשבח אותה בזה. אם הקדוש ברוך הוא, מה זה הולך לדודי, היה צריך להיות הולך אלי, אלא ודאי שהקדוש ברוך הוא משבח את כנסת ישראל, כמו שהיא משבחת אותו. שכתוב חכו ממתקים, כך הקדוש ברוך הוא משבח את כנסת ישראל, (שכתוב) וחכך כייין הטוב, יין הטוב שהוא יין</p>

¹ פי' זהו מש"ה הולך לדודי למישרים (מ"מ).

² זהו מש"ה דובב שפתי ישנים, דהיינו הישן שהוא המת יחיה ויהיו שפתותיו דובבות (מ"מ).

³ ר' יהודה מפרש דאפילו בעולם הזה דובבות שפתותיו בקבר כמרז"ל (מ"מ).

⁴ לפי שר' יצחק קאי אזמן התחיה לכך אמ"ל אפילו בההוא עלמא שהוא עולם הזה שנק' כך לגבי עולם התחיה שבה עסיק ר' יצחק (מ"מ).

⁵ פי' כיון שאמרת מאן דמרוי מיינא דאורייתא א"כ מייין הטוב מבעי ליה שר"ל וחכך כשהיא מרוי מייין הטוב שהיא התורה אז הולך לדודי (מ"מ).

המשומר.	דמנטרא
<p>הולך לדודי, זה יצחק שנקרא ידיד מבטון, למישרים, כמו שנאמר (תהלים צט) אתה כוננת מישרים, להכליל שמאל בימין. וזהו מישרים, שבגלל השמחה של אותו היין הטוב, נכלל השמאל בימין, וכולם שמחים, (דובב שפתי ישנים) שהרי הכל מתעוררים בשמחות וברכות, וכל העולמות נמצאים בשמחה ומתעוררים להריק ברכות למטה.</p>	<p>הולך לדודי דא יצחק דאקרי ידיר מבטון למישרים כמה דאת אמר (תהלים צט ד) אתה כוננת מישרים לאתכללא שמאלא בימינא¹ ודא הוא מישרים דבנין הדוותא דההוא חמר טב אתכליל שמאלא בימינא וחדאן כלא (דובב שפתי ישנים) דהא כלא מתערי בחדוואן וברכאן ועלמין כלהו משתכחי בחידו ומתערי לארקא ברכאן לתתא</p>
<p>באו רבי יהודה ורבי יצחק ונשקו לו את ראשו ושמחו עמו, אמרו לו מה שמך, אמר לו ייסא. אמרו (אתה) תהיה רבי ייסא, ותהיה מצוי בעולם יותר מרבי ייסא חברנו שהסתלק מבינינו. אמרו לו, ומי אביך. אמר לו, נפטר מן העולם, והיה מלמד אותי כל יום שלשה דברי תורה, ובלילה שלשה דברי חכמה של אגדה.</p>	<p>אתו רבי יהודה ורבי יצחק ונשקו ליה רישיה וחדו עמיה אמרו ליה מה שמך אמר לון ייסא אמרו רבי ייסא תהא יתיר תהא שכיח בעלמא מרבי ייסא חברנא דאסתלק מביננא אמרו ליה ומאן אבוך אמר לון אפטר מעלמא והוא אולוף לי כל יומא תלת מלין דאורייתא ובליליא תלת מלין דחכמתא דאגדתא</p>
<p>והדברים הללו למדתי מאבי, וכעת אני גר עם אדם אחד שמונע אותי מן התורה, ואני הולך כל יום לעבודה, ובכל יום אני חוזר על אותם הדברים שלמדתי מאבי. אמרו לו, אותו אדם יודע בתורה, אמר להם לא, הוא זקן ולא יודע לברך את הקדוש ברוך הוא, ויש לו בנים, ולא שם אותם בבית הרב.</p>	<p>והני מלי אוליפנא מאבא והשתא דיורי בחד בר נש וסליק לי מאורייתא ואנא אזיל כל יומא לעבידתיה ובכל יומא אהדרנא אינון מלין דאוליפנא מאבא אמרו ליה ההוא בר נש ידע באורייתא אמר לון לאו סבא הוא ולא ידע לברכא ליה לקודשא בריך הוא ואית ליה בנין ולא שוי לון בבי רב</p>
<p>אמר רבי יהודה אם לא היה הכי הוה אעילנא נכנס לכפר הזה לדבר עליך, עכשיו אסור לנו לראות את פניו, זרוק ממך את החמור, ואתה לך אלינו. אמרו לו מי אביך, אמר רבי זעירא מכפר ראמין. שמע רבי יהודה ובכה, אמר אני הייתי בביתו ולמדתי ממנו שלשה דברים בכוס, ולמדתי ממנו שנים במעשה בראשית. אמר רבי יצחק ומה מהילד הזה בְּנו למדתי, ממנו לא כל שכן. הלכו ואחזו בידו, ראו שדה אחד וישבו שם, אמרו לו אמור דבר אחד מאותם שלימד אותך אביך במעשה בראשית.</p>	<p>אמר רבי יהודה אי לא הוה הכי הוה אעילנא לגבי האי כפר למללא עלך השתא אסיר לן למחמי אנפוי שדי חמרא מנך ואת זיל לגבן אמרו ליה מאן הוא אבוך אמר רבי זעירא דכפר ראמין שמע רבי יהודה ובכה אמר אנא הוינא בביתיה ואוליפנא מניה תלת מלין בכסא ואוליפנא מניה במעשה בראשית תרי אמר רבי יצחק ומה מהאי רביא בריה אוליפנא מניה לא כל שכן אזלו ואחידו בידיה חמו חד חקל ויתבו תמן אמרו ליה אימא חד מלה מאינון דאולוף לך אבוך במעשה בראשית</p>
<p>פתח ואמר (בראשית א כא) ויברא אלהים את התנינים הגדולים וגו', ויברא אלהים כל אתר דדינא אלהים אקרי וההוא אתר עלאה אתר דנפקו מניה הכי קרי ליה הכא ואף על גב</p>	<p>פתח ואמר (בראשית א) ויברא אלהים את התנינים הגדולים וגו', ויברא אלהים, כל מקום של דין נקרא אלהים, ואותו מקום עליון, המקום שיצאו ממנו, כך קורא לו כאן. ואף על גב שהוא רחמים,</p>

¹ ישנו התכללות ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא ע"פ הזכות והמעשים כנז', ועי' פ' שמיני (טל ע"ב) ופ' וארא (כו ע"ב) (כללים ח"א עז ע"ד).

<p>דרחמי הוא מניה נפקו דינין וביה תליין את התנינים הגדולים אלין אבהן¹ דיניון מתשקין בקדמיתא² ומשתרשין על כלא³</p>	<p>יוצאים ממנו דינים, ובו הם תלויים. את התנינים הגדולים, אלו האבות שהם משקים בראשונה, ומשתרשים על הכל.</p>
<p>ואת כל נפש החיה הרומשת ואת כל נפש החיה דא נפש דההיא ארץ עלאה⁴ אפיקת מההיא חיה עלאה על כלא דכתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה ודא איהי נפש דאדם קדמאה דמשיך בגויה⁵ הרומשת דא איהי חיה דרחשא בכל טורין (ס"א סטריין) לעילא⁶ ותתא⁷ אשר שרצו המים דההוא נהר עלאה נגיד ונפיק מעדן ואשקי להאי אילנא לאשתרשא בשרשו על כלא ולאשתכחא ביה מזונא לכלא</p>	<p>ואת כל נפש החיה הרומשת, ואת כל נפש החיה, זו הנפש שאותה הארץ העליונה הוציאה מאותה חיה עליונה על הכל, שכתוב תוצא הארץ נפש חיה, וזוהי הנפש של אדם הראשון, שמשך בתוכו. הרומשת, זוהי החיה הרומשת בכל ההרים (הצדדים) למעלה ולמטה. אשר שרצו המים, שאותו נהר עליון שופע ויוצא מעדן ומשקה את העץ הזה, להשתרש בשרשו על הכל, ושימצא בו מזון לכל.</p>
<p>דבר אחר החיה הרומשת דא הוא דוד מלכא דכתיב ביה (תהלים קיח יז) לא אמות כי אחיה וגו' ואת כל עוף כנף למינהו אלין כל אינון</p>	<p>דבר אחר החיה הרומשת, זהו דוד המלך, שכתוב בו (תהלים קיח) לא אמות כי אחיה וגו'. ואת כל עוף כנף למינהו,</p>

¹ יש לדקדק חדא דאמאי קרי לאבהן בשם תנינים, ותו דאטו עד השתא שהוא יום ה' לא אתבריא אבהן. אם כן מאן נינהו יום א' ב' וג' וכל מאי דנברא בהו. ויש לומר דבקרא קשה דאמאי לא מקצר ואמר ישרצו המים וגו' ויהי כן, שהרי בשרץ נפש חיה אתכלילו גם התנינים, ועוד דמתחיל בנפש שרץ חיה ומסיים בנפש חיה, לכך קאמר דכל הנזכר בפסוק זה הוא דבר מחודש שלא נזכר בפסוק ישרצו המים. והענין מובן בהקדים דרוש המתקת הגבורות הנזכר בדברי הרב ז"ל בכמה מקומות ובפרט בספר אדם ישר ואציענו לפניך בדרך קצרה. דע שאחרי שירדו והתפשטו החסדים המגולים בתנ"ה דז"א מיד ירדו שלשתם, דהיינו ב' חסדים ושליש לתוך היסוד ומיד יצאו הגבורות מיסוד אי' וירדו ג' העליונות שהן חג"ת ליסוד, וגם שירדו שלשתם זו ע"ג זו, הנה ביסוד נעשו בבחינת קוים בסדר חג"ת, ואז נמתקו ב' חסדים שהיו שם, ואמנם ב' גבורות הנשארות שהן דנ"ה נמתקו אחר כך בעליית החסדים כנזכר שם, ע"ע. ואנן קיימינן השתא ביום ה' שה"ס התפשטות החסדים עד הוד ומיד היה מיתוק הג' (נ"א בה') גבורות, והן הן אבהן הנזכרים שה"ס חג"ת שהם העיקר בהמתקה, ולהיותם בסוד גבורות לכן קראם תנינים, ועולים תק"ס שה"ס ב' פעמים מנצפ"ך, דהיינו חו"ג רמז למיתוק אותיות הסתומות בפתוחות. וגם תנינים גדולים ג' אברה"ם ויצחק ויעקב עם ג' כוללים. ואומרו ויברא, הוא על שם יציאתם מיסוד אי' וגם על מיתוקם, דהיינו הבראתם (נ"א הבראם) ובריאותם (רמ"ז).

² פ' שהם הממתקים תחילה במי (נ"א בחי') החסדים (רמ"ז).

³ ר"ל שיצדק לקראם גדולים בסוד הגדולה שהוא שם החסד שבו נעשו בריאים, וגם על שם שהן משתרשים בין בז"א ובין בנוק', שהרי דעת דזעיר כלול מחו"ג ודעת דנוק' כל עצמו גבורות, וגם בהתחיל פרוץ הנוק' להבנות הם משתרשים תחילה כנודע מסוד מלת ברוך שבעמידה, דהיינו כ"ו ק"ל ע"ב כנזכר במקומו. ואולם אחרי שנמתקו הגבורות אז האירה נפש אדה"ר בסוד נפש חיה, שהוא בבחי' גילוי עטרה דיסוד אבא מחוץ ליסוד אי' מחזה זעיר ולמטה, וידוע שחיה סודה באבא בסוד נר"ן ח"י, ונפש חיה הוא ממש בחי' מלכות אבא דהיינו העטרה שלו, והיא היוצאת והמוצאת חוץ לעטרת יסוד אי' שהוא ההיא ארץ עילאה בסוד מלכות התבונה, דאפיקת מההיא חיה עלאה, הוא יסוד אבא, וגם שאבא מוריש לברתא שם כ"ג (נ"א ג"כ) הרמוז בר"ת הו"ה, (משלי ג, יט) ה' ב'חכמה י'סד א'רץ, דהיינו מילוי דמילוי שם ב"ן כמ"ש הרח"ו על פסוק הנזכר והוא אצלי בליקוטים משלי, וזהו נפש חיה ג' כ"ג, ועל זה נאמר החיה הרומשת וכו' לעילא ותתא, אבא וברתא (רמ"ז).

⁴ ר"ל נפש של אדה"ר שמלכות אפיקת מת"ת וזהו חיה עילאה והוא מ"ש דא ח' דרחשא וכו' (יהל אור).
⁵ אפשר שרומז לאותו חלק שנשאר באדה"ר אחר חטאו בסוד חלתו של עולם, שהיא בחי' נפש לבד הנמשכת מהאצילות עד סוף העשיה בתוכיות כל ב"ע כנזכר בספר הגלגולים ח"א פ"ד ופ"כ ופכ"א, והיינו דמשיך בגויה, שהמשיכה מן האצילות בתוכו. עוד נלע"ד במה שידוע שאין כל פרוץ ופרוץ אלא ג' כלים חיצון תיכון ופנימי שבהם מתלבשים סוד נר"ן, אבל בחי' חיה אינה מתלבשת בכלי אלא מקיפה מבחוץ. ואם תאמר והרי יסוד אבא מברח בכל קו האמצעי [דזעיר] בתוך יסוד אי', וי"ל שאין זה אלא בסוד אחוריים שלו שעל פנימיותו נאמר (שמות לג, כג) ופני לא יראו, וכל אחוריים בחינת נפש הם, וז"ש נפש דאדם דמשיך בגויה, שבחינה זו מתלבשת בתוך הפנימיות ומתגלה בתוך הז"א, וכל שכן בצאת עטרת אבא חוץ ליסוד אי' שהוא אז ממש נפש חיה שהוא בחינת מלכות דיסוד אבא (רמ"ז).

⁶ חג"ת טורין עלאין (יהל אור).

⁷ נר"ה כמ"ש בתז"ח עד ע"ד (יהל אור).

<p>מלאכין קדישין דמשתכחי לקדשא שמא דמאריהון בכל יומא ויומא דכתיב בהו (ישעיה ו ב) שש כנפים שש כנפים לאחד ומנהון טאסין בעלמא למעבד רעותא דמאריהון כל חד וחד כדקא חזי אמר רבי יהודה ודאי כל כך להאי רביא לא אתחזי אבל אנא חמי ביה דלאתר עלאה יסתלק</p>	<p>אלו כל אותם המלאכים הקדושים שמצויים לקדש את שם אדונם בכל יום ויום, שכתוב בהם שש כנפים שש כנפים לאחד, ומהם טסים בעולם לעשות רצון רבונם, כל אחד ואחד כראוי לו. אמר רבי יהודה ודאי לילד הזה לא ראוי כל כך, אבל אני רואה בו שיעלה למקום עליון.</p>
<p>אמר רבי יצחק מ/א</p>	<p>אמר רבי יצחק</p>
<p>ודאי החיה! (הרומשת) דא היא חיה עלאה על כלא² דהא אחרא ארץ קרייה קרא הכא דכתיב והעוף ירב בארץ בארץ ודאי ולא במים דהא ההוא נהר נגיד ונפיק ואשקי בלא פירודא עד ההוא אתר דאקרי ארץ ומתמן כתיב (בראשית ב י) ומשם יפרד וגו' והעוף וההוא עוף בהאי ארץ תליין ואתשקיין ודא הוא דכתיב והעוף ירב בארץ קמו ואזלו אמר רבי יהודה נשתתף להאי רבייא עמנא וכל חד וחד לימא מלה דאורייתא</p>	<p>ודאי החיה (הרומשת) זוהי החיה העליונה על הכל, שהרי האחרת הכתוב קרא לה ארץ כאן, שכתוב והעוף ירב בארץ, בארץ ודאי ולא במים, שהרי אותו נהר נמשך ויוצא ומשקה בלי פרוד, עד אותו מקום שנקרא ארץ, ומשם כתוב ומשם יפרד וגו'. והעוף, ואותו עוף בארץ הזו תלויים, ומשקים. וזהו שכתוב, והעוף ירב בארץ. קמו והלכו, אמר רבי יהודה נשתף את הילד הזה עמנו, וכל אחד ואחד יאמר דבר תורה.</p>
<p>פתח רבי יהודה ואמר (שיר ב ד) סמכוני באשיות רפדוני בתפוחים וגו' האי קרא הא אתמר ושפיר אבל כנסת ישראל קאמר דא בגלותא סמכוני מאי³ סמכוני אלא מאן דנפיל בעי לאסמכא ליה הדא הוא דכתיב (תהלים קמה טז) סומך יהוה לכל הנופלים וגו' ובגין כך כנסת ישראל דנפלה דכתיב (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום בעיא לאסמכא והיא אמרה סמכוני</p>	<p>פתח רבי יהודה ואמר סמכוני באשיות רפדוני בתפוחים וגו', הפסוק הזה הרי נתבאר ויפה, אבל כנסת ישראל אמרה את זה בגלות. סמכוני, מה זה סמכוני, אלא מי שנופל צריך לסמוך אותו, זהו שכתוב (תהלים קמה) סומך ה' לכל הנופלים וגו', ולכן כנסת ישראל שנפלה שכתוב (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום, צריכה לסמיכה, והיא אומרת סמכוני.</p>
<p>למאן אמרה לישראל בנהא דאינון בגלותא עמה ובמה באשיות⁴ אלין אינון אבהן דאינון</p>	<p>למי היא אומרת, לישראל בניה, שהם עמה בגלות. ובמה, באשיות, אלו הם</p>

¹ וז"ש גדולים צדיקים ממלאכי השרת, דצדיקים מת"ת שקיבל מהנהר, ומ"ה מארץ (יהל אור).

² ר' יצחק ס"ל כפי' קמא דלעיל שפי' ההוא רבייא ע"ה (מ"מ).

³ דע כי היודע לייחד יחודים משפיע שפע רב אל המלכות, שהיא כמעט נופלת בגלות, וע"י יחודים סומך אותה ומעמידה לפי שמושך לה שפע מהבינה, בסוד סומך ה' לכל הנופלים, וסומך היא הבינה (מ"מ).

⁴ דבר הלמד מעניינו הוא, דקאי אדרשא דההוא רביא בפירוש התנינים דה"ס חג"ת דגבורה. וז"ש "אינון אבהן", פי' אותם שזכר זה התינוק, אבל לא אותם (נ"א אמר) דאשתקיין כמ"ש הרביא, משום דפסוק סמכוני מפרשו על זמן הגלות, ואז יורדות הגבורות קודם לחסדים כנזכר בדרוש חטא אדה"ר, ולכן אמר ד"אינון אתמליין" וכו', שהיין (נ"א להיותם) סוד הגבורות, אבל מכל מקום יש כח בחסדים המתייחדים להמשיך מיתוק החסדים שהם התפוחין סוד חג"ת כנודע מסוד חק"ל תפוחין (רמ"ז). ב' אשות, אש לבנה ואש שחורה, חסד וגבורה, כמ"ש בפ' שמיני אשיות אינון אבהן אבל רזא דא אשישה עייל חמרא וכו'. ואשישה א' פי' רד"ק ורז"ל אמרו גרבא דחמרא א"כ מ"ש כאן אשישה עייל חמרא הוא גרבא, אבל רש"י ז"ל פי' סמכוני באשיות סולת נקיה, א"כ מ"ש כאן אשישה עייל חמרא, ר"ל כשיאכל אדם אשישה מסולת נקיה, אז עייל חמרא. משא"כ אם לא יאכל, לא יוכל לשתות יין הרבה (מ"מ). בינה עילאה נקראת סמ"ך, והיא סומכת לתבונה עם ז"ן ע"י שם אכדט"ם, חלוף שם אלה"ם, והוא גימ' ע"ד. וזה פי' הפסוק, בטחו בה' עדי עד, כי המלכות בוטחת על ז"א בעלה כביכול, שהוא יסמוך אותה על ידי בינה שנק' ע"ד, שבחג"ת דבינה הוא זה השם (מ"מ).

<p>אתמליין בקדמיתא מההוא חמר טב דמנטרא¹ וכד אינון אתמליין הא ברכאן משתכחי לגבה על ידא דחד דרגא דאיהו צדיק ומאן דידע ליחדא שמא קדישא אף על גב דברכאן לא משתכחי בעלמא איהו סמיך וסעיד לה לכנסת ישראל בגלותא רפדוני בתפוחים כלא חד² כמה דאמרן אבל רזא דא אישישא עייל חמרא תפוח אפיק חמרא ומכוון רעותא</p>	<p>האבות שמתמלאים בראשונה מאותו יין טוב המשומר, וכשהם מתמלאים הרי הברכות מצויות אליה על ידי דרגה אחת, שהיא צדיק. ומי שיודע לייחד את השם הקדוש, אף על גב שברכות לא מצויות בעולם, הוא סומך וסועד את כנסת ישראל בגלות. רפדוני בתפוחים, הכל אחד כמו שאמרנו. אבל הסוד הזה אישישה מכניסה יין תפוח מוציא יין ומכוון רצון.</p>
<p>ועל דא אישישות ותפוחים אישישות לרוואה מחמרא תפוחים לכוונא רעותא דלא יזיק חמרא³ וכל דא למה כי חולת אהבה אני בגלותא ומאן דמיחד שמא קדישא בעי ליחדא דינא ברחמי לאכללא לון כדקא חזי לאתבסמא ולאיתקנא כלא כדקא יאות ודא סמוך לה לכנסת ישראל בגלותא</p>	<p>ועל כן אישישות ותפוחים, אישישות לרוות מיין, תפוחים לכוון את הרצון, שהיין לא יזיק. וכל זה למה, כי חולת אהבה אני בגלות, ומי שמייחד את השם הקדוש, צריך לייחד דין עם רחמים ולהכלילם כראוי, שיתבשם ויתתקן הכל כראוי, וזה הסומך את כנסת ישראל בגלות.</p>
<p>רבי יצחק פתח (דברים לב לח) אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם זכאין אינון ישראל דאינון קדישין וקודשא בריך הוא בעי לקדשא לון תא חזי ישראל קדישין כל חיי עלמא דירתין כלא תליין בההוא עלמא דאתי בגין דאיהו חייין דכלא לעילא ותתא והוא אתר דיין דמנטרא שארי (ואקרי יין) ומתמן נפקין חייין וקדושא לכלא ויין דישראל בגין יין דישראל אחרא ודא בדא תליא דהא ישראל לעילא ביה נטל חייין ובגין כך אקרי עץ חיים</p>	<p>רבי יצחק פתח (דברים לב) אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם, אשריהם ישראל שהם קדושים, והקדוש ברוך הוא רוצה לקדש אותם. בא וראה ישראל קדושים, כל חיי עולם שיורשים, הכל תלויים באותו העולם הבא, משום שהוא חיים של הכל, למעלה ולמטה, והוא המקום שהיין המשומר מתחיל, (ונקרא יין) ומשם יוצאים חיים וקדושה לכל, ויין של ישראל, בשביל יין של ישראל אחר, וזה תלוי בזה, שהרי ישראל למעלה בו נוטל חיים, ולכן נקרא עץ חיים.</p>
<p>עץ מההוא אתר דאקרי חיים ונפקי מתמן חייין ועל דא מברכין ליה לקודשא בריך הוא ביין</p>	<p>עץ מאותו מקום שנקרא חיים, ויוצאים משם חיים. ועל כן מברכים את</p>

¹ פי' הם חג'ת שמתפשטים בהם הגבורות דאימא הנק' חמר טב, כמ"ש הרב ז"ל שגבורה דחסד וגבורה דגבורה וגבורה דת"ת הם בחג'ת, ואנו יראים שמא יינקו מהם החיצונים, לפי שתאוותם לינק מהגבורות, לכך ממתיקים אותו היין שהם הגבורות ע"י ג' חסידים המתפשטים בחג'ת. גם נמצא שאישישות ותפוחים כולם בחג'ת, וז"ש כאן "רפדוני בתפוחים כלא חד" כדקאמרן. אבל אישישה רומז על הגבורות המתפשטים בחג'ת, כמ"ש אישישה עייל חמרא. ותפוחים רומזים על החסידים המתפשטים בחג'ת, שממתיקים היין, שהם הגבורות, שלא יזיק. כמו התפוח שכשהאדם מריח בו אפיק חמרא ומכוין רעותא, וענין זה נעשה כשמיחד האדם המלכות עם בעלה, וז"ש "ומאן דמיחד שמא קדישא", שהוא סוד הזווג, "בעי לייחדא דינא ברחמי", שסוד הזווג הוא למתק הגבורות שהם דינים, ע"י החסידים שהם רחמים (מ"מ).

² ר"ל שבין אישישות ובין תפוחין הם במקום אחד דהיינו סוד גג'ת, אלא שהאישישות הוא כלי לקבל היין והתפוח מפיג כחו ומבסמו (רמ"ז). דתפוח ג"כ רמיז לאבהן, ג' גוונין, כמ"ש באד"ר, אלא שהן מסט' דימינא באור פני מלך חיים, וזהו מ"ש ביצחק ויבא לו יין, ואח"כ כריח שדה כו', ומתרגמינן חקל תפוחים, ואמר בזו"ח שיה"ש [סה ע"א] ג' ריח שם, ריח בגדיו כו' ע"ש [תלת ריחין אסתלקו הכא חד ריח בגדיו ב' ריח בני ג' ריח שדה אשר ברכו ה' וכולהו תלת סליקו לגבי דיצחק בשעתא דעאל יעקב לגביה] (יהל אור).

³ פי' כי בעל היחודים ממשיך שפע גדול מהבינה אל המלכות, אבל צריך לזכר שלא יקלקל ח"ו, כי אם לא תהיה הכוונה טובה, מלבד שאינו מביא השפעה אלא אדרבא מגביר הדינים ומזיק למלכות ח"ו, ולכן צריך המייחד להמשיך ב' מיני שפע: א', להמשיך שפע גדול למלכות. וכדי שלא יינקו הקלי' מהשפע, צריך לכונן ייחוד אחר כדי להכרית יניקת הקלי' וכו'. ונלע"ד שזהו אישישה, עייל חמרא, שהוא השפע הבא ע"י היחוד, וכדי שלא ינקו הקלי', צריך לעשות יחוד אחר להכריתם, וזהו השפע השני שמכרית הקלי', וזה נקרא תפוח, דמכוין דעתא שלא יזיק חמרא, עכ"ל מורינן, ונלע"ד פי' אחר וכו' (מ"מ).

<p>ויין דישראל לתתא כהאי גוונא גוי עובד עבודה זרה דאיהו מסאב ומאן דקריב בהדיה יסתאב כד יקרב ביין דישראל הא אסתאב ואסיר כל שכן ההוא יין דאיהו עביד ועל דא לא תימא דדא הוא בלחודוי אלא כל מה דעבדי ישראל לתתא כלא הוא כעין דוגמא דלעילא כל שכן יין דקאי באתר עלאה דוגמא דמנטרא בנין כך ישראל שתיין יין דישראל דאתעביד כדקא חזי בקדושה כגוונא דישראל לעילא דשתי ואשתרשא ואתברכא בהווא יין עלאה קדישא ולא שתאן יין דאתעביד במסאבותא ומסטרא דמסאבותא דהא ביה שרייא רוהא דמסאבותא (ולאו הוא מסטרא דישראל)</p>	<p>הקדוש ברוך הוא ביין. ויין של ישראל למטה כדוגמא זה, גוי עובד ע"ז שהוא טמא, ומי שקרוב עמו יטמא, כשיקרוב ליין של ישראל הרי נטמא ואסור, כל שכן אותו היין שהוא עושה. ולכן אל תאמר שזה הוא בלבדו, אלא כל מה שעושים ישראל למטה הכל הוא כעין דוגמא שלמעלה, כל שכן יין שעומד במקום עליון דוגמת היין המשומר, לכן ישראל שותים יין של ישראל שנעשה כראוי בקדושה, כדוגמת ישראל למעלה, ששותה ונשרש ומתברך באותו יין עליון קדוש, ולא שותים יין שנעשה בטומאה ומצד הטומאה, שהרי בו שורה רוח הטומאה (ואיננו מצד ישראל).</p>
<p>ומאן דשתי ליה (בהדיהו) אסתאב רוחיה ואסתאב איהו ולאו הוא מסטרא דישראל ולית ליה חולקא בעלמא דאתי דהא ההוא עלמא דאתי יין דמנטרא איהו ועל דא ישראל קדישין בעיין לנטרא דא על כלא בנין דיתקשר באתר דעלמא דאתי ובנין כך ביין אתבריך קודשא בריך הוא יתיר מכלא בנין דאיהו חדי לסטרא שמאלא ובגו חרוותא דיליה אתכליל בימינא וכד אתעביד כלא ימינא כדין שמא קדישא בחידו וברכאן משתכחי בכלהו עלמין ובעובדא דלתתא יתער עובדא דלעילא ועל דא מזמני יין לקביל יין ובנין דאיהו מנטרא לעילא בעי לנטרא ליה לתתא</p>	<p>ומי ששותה אותו (איתם) נטמאת רוחו, והוא נטמא ואינו מצד של ישראל, ואין לו חלק לעולם הבא, שהרי אותו עולם הבא הוא יין המשומר. ועל כן ישראל קדושים צריכים לשמור את זה על הכל, משום שנקשר במקום העולם הבא, ולכן הקדוש ברוך הוא מתברך ביין יותר מכל, משום שהוא משמח את צד השמאל, ובתוך שמחתו נכלל בימין. וכשהכל נעשה ימין, אז השם הקדוש בשמחה וברכות נמצאות בכל העולמות, ובמעשה שלמטה יתעורר מעשה שלמעלה, ועל כן מזמינים יין כנגד יין, ומשום שהוא שמור למעלה צריך לשמור אותו למטה.</p>
<p>וכל נטירו דיליה קדושה הוא לישראל ומאן דפגים ליה לתתא בסטרא דמסאבותא יסתאב איהו בהאי עלמא ולית ליה חולקא בעלמא דאתי אתר דההוא יין דמנטרא שריא הוא לא נטיר ליה לא יתנטר הוא לעלמא דאתי</p>	<p>וכל שמירתו היא קדושה לישראל, ומי שפוגם אותו למטה בצד הטומאה, הוא יטמא בעולם הזה, ואין לו חלק לעולם הבא. המקום ששורה אותו היין המשומר, הוא לא שומר אותו, הוא לא ישתמר לעולם הבא.</p>
<p>מ/ב</p>	
<p>הוא סאיב ליה יסאבון ליה בהווא עלמא לא יהא ליה חולקא בהווא יין דעלמא דאתי זכאין אינון ישראל דמקדשי נפשיהו בקדושה עלאה ונטרי מה דאצטריך לאתנטרא ומקדשי למלכא בנטירו עלאה דא זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי</p>	<p>הוא טימא אותו, יטמאו אותו באותו העולם, ולא יהיה לו חלק באותו יין של העולם הבא. אשריהם ישראל שמקדשים את נפשם בקדושה עליונה, ושומרים מה שצריך לשמור, ומקדשים את המלך בשמירה העליונה הזו, אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>פתח ההוא רביא ואמר (משלי כט ד) מלך במשפט יעמיד ארץ וגו' מאן מלך דא קודשא בריך הוא! במשפט דא יעקב! דאיהו כללא</p>	<p>פתח אותו הילד ואמר, "מלך במשפט יעמיד ארץ" וגו'. מי המלך? זה הקדוש ברוך הוא. "במשפט", זה יעקב, שהוא</p>

¹ פי' בינה (מ"מ).

<p>דאבהן ואיש תרומות, תרומת כתיב² כמה דאת אמר (שמות כה ג) וזאת התרומה ואיש תרומות דא עשו³ דבעי על תרומות ועל מעשרות כל יומא ולא עביד מדי ואיש תרומות דלאו איהו משפט⁴ דהא תרומה אסתלקותא דרחמי</p>	<p>הכלל של האבות. "ואיש תרומות", כתוב תרומת, כמו שנאמר "וזאת התרומה", ואיש תרומות זה עשו ששואל על תרומות ומעשרות כל יום, ולא עושה דבר ע"כלום. ואיש תרומות שאינו משפט, שהרי תרומה היא הסתלקות הרחמים.</p>
<p>בגין דא לא אתיא במשפט כמה דאת אמר (משלי יג כג) ויש נספה בלא משפט ועל דא ואיש תרומת יהרסנה ואי תימא הא דוד מלכא איש תרומה⁵ הוה אלא ברחמי ולא עוד אלא (ס"א דוד מלכא איש תרומה הוה וארעא אתקיימא בניניה הכי הוא ודאי אבל כלא ברחמי הוה) דהא כתיב (ישעיה נה ג) חסדי דוד הנאמנים כמה דאתדבק בהאי אתדבק בהאי⁶</p>	<p>לכן לא באה במשפט, כמו שנאמר ויש נספה בלא משפט, ועל כן "ואיש תרומות יהרסנה". ואם תאמר, הרי דוד המלך היה איש תרומה, אלא ברחמים. ולא עוד אלא (דוד המלך איש תרומה היה, והארץ התקיימה בשבילו, כך הוא ודאי, אבל הכל ברחמים היה), שהרי כתוב חסדי דוד הנאמנים, כמו שנדבק בזה נדבק בזה.</p>
<p>תא חזי כל יומי דדוד מלכא הוה משתדל (בגין) דהאי תרומה יתקשר במשפט ויזדווגון כחדא (בגין דיתקיים בארעא) אתא שלמה וזוג לון כחדא וקיימא סיהרא באשלמותא וקיימא ארעא בקיומא אתא צדקיהו ואפריש לון ואשתארת ארעא בלא משפט ואתפגימת סיהרא ואתחריבת ארעא כדין ואיש תרומת יהרסנה ותא חזי שמן לכהני ויין לליואי לא בגין דבעיין יין אלא מיין דמנטרא אתי⁷ לסטרא דלהון לחברא כלא כחדא ולמחדי עלמין כלהו לאשתכחא בהו כלא ימינא ושמאלא כליל דא בדא לאשתכחא בהו חביבותא דכלא ורחימותא דבני מהימנותא מאן דאתדבק רעותיה בהאי הוא שלים בהאי עלמא ובעלמא דאתי וישתכח כל יומי דאתדבק בתשובה⁸ אתר דיין ושמן משתכחי⁹ כדין לא יתדבק בתר עלמא דא לא לעותרא ולא לכסופא דיליה</p>	<p>בא וראה כל ימי דוד המלך היה עוסק (בשביל) שהתרומה הזו תתקשר למשפט, ויזדווגו כאחד (כדי שיתקיים בארץ). בא שלמה וזוג אותם כאחד, ועמדה הלבנה בשלמות, ועמדה הארץ בקיום. בא צדקיהו והפריד אותם ונשארה הארץ בלא משפט, ונפגמה הלבנה, ונחרבה הארץ, אז ואיש תרומת יהרסנה. ובא וראה שמן לכהנים, יין ללויים, לא משום שצריכים יין, אלא מיין המשומר בא לצד שלהם, כדי לחבר הכל כאחד, ולשמוח את כל העולמות, שהכל ימצא בהם, ימין ושמאל כלולים זה עם זה, שימצא בהם חביבות לכל, ואהבה של בני האמונה. מי שרצונו נדבק בזה, הוא שלם בעולם הזה ובעולם הבא, וימצא כל ימיו שדבוק בתשובה, המקום שיין ושמן מצויים, אז לא ידבק אחרי העולם הזה, לא לעושר ולא לתשוקה שלו.</p>
<p>ושלמה מלכא צוח על דא ואמר (משלי כא יז) אוהב יין ושמן לא יעשיר דהא עותרא אחרא</p>	<p>ושלמה המלך צווח על כך ואמר, אוהב יין ושמן לא יעשיר, שהרי עושר אחר יזדמן לו, שיהיה לו חלק בו, ולהיות לו</p>

1 פי' ז"א, ולפי זה יעמיד ארץ היא מלכות (מ"מ).

2 ר"ל, ואיש שהוא ס"מ היונק מתרומה, שהיא המלכות (מ"מ).

3 זה פי' אחר (מ"מ).

4 הוא פי' ג', דהיינו שמרומם משפט שהוא ז"א, ואינו משפיע למלכות שהיא דינים, ולכך יהרסנה (מ"מ).

5 פי' שדוד המלך ע"ה מדתו היא צדק, ולכאורה יאמר האומר, למה אחז בצדק שהוא דינים ולא אחז בז"א, לכן אמר שדוד אחז גם בז"א, והיה ממשיך ב' חסדים המגולים שבנו"ה דז"א למלכות, ולכן נקרא ע"ש חסדי דוד (מ"מ). מלכות (דע"ה ח"ב נג ע"ד).

6 דהיינו כמו שאחז במלכות אחז בז"א, אלא שעיקרו ממלכות (מ"מ).

7 פי' מ"ש יין ללואי וכו' לא יין המשכר שהיא גבורה, דא"כ הלויים הם גבורה, והיין הוא גבורה, ואדרבה יהיה דין קשה. אלא יין שאמרנו, הוא יין דמנטרא, שהיא הבינה, שהוא יין המשמח (מ"מ).

8 פי' בינה (מ"מ).

9 פי' שהיין הוא בבינה וכן השמן ג"כ מקבלת אותו מאבא (מ"מ).

<p>יזדמן ליה למהוי ליה חולקא ביה ולמהוי ביה חולקא בעלמא דאתי אתר דיין ושמן שריין בעלמא דא ובעלמא דאתי ומאן דרחים ליה להאי אתר לא בעי עותרא ולא רדיף אבתריה זכאין אינון צדיקיא דמשתדלי בעותרא עלאה כל יומא דכתיב (איוב כח יז) לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז האי בהאי עלמא לבתר (משלי ה כא) להנחיל אהבי יש ואוצרותיהם אמלא</p>	<p>חלק בעולם הבא, המקום שיין ושמן שורים בעולם הזה ובעולם הבא. ומי שאוהב את המקום הזה, לא צריך עושר ולא רודף אחריו. אשרי הצדיקים שעוסקים בעושר העליון כל יום, שכתוב לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז, זה בעולם הזה, אחר כך להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא.</p>
<p>תו פתח ואמר (שמות כד יב) ויאמר יהוה אל משה עלה אלי ההרה וגו' והתורה דא תורה שבכתב¹ והמצוה דא תורה שבעל פה² להרתם כתיב חסר כמה דאת אמר (שיר ג ד) ואל חדר הורתי הכא אית לאסתכלא להורתם דמי אי תימא הורתם דישראל לאו הכי דהא ישראל לא אדכרו בהאי קרא אלא הורתם דתורה ומצוה³</p>	<p>עוד פתח ואמר, ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה וגו', והתורה זו תורה שבכתב, והמצוה זו תורה שבעל פה. להרתם כתיב חסר, כמו שנאמר ואל חדר הורתי. כאן יש להתבונן, להורתם של מי, אם תאמר הורתם של ישראל, לא כך שהרי ישראל לא נזכרו בפסוק הזה, אלא הורתם של תורה ומצוות.</p>
<p>ומאי היא דא (אתר¹ יין דמנטרא⁴ בגין דכל כתיבה דספר עלאה⁵ תמן שריא⁶ ומתמן נפקא תורה⁷ ועל דא קרינן תורה שבכתב ודא הוא אשר כתבתי להרתם ודאי (כמה דאת אמר ואל חדר הורתי) תורה שבעל פה תורה⁸ אחרא⁹ דקיימא על פה מאן איהו פה¹⁰ דא הוא דעת¹¹ דאיהו פה דספר וכתיבה ותורה דא היא תורה אחרא דאקרי תורה שבעל פה¹² דאיהי קיימא על ההוא פה דאיהי תורה שבכתב¹³ בגין כך אסתליק משה בכלא על כל שאר נביאי מהימני דכתיב ואתנה לך דיוקא לך.</p>	<p>ומה היא, זהו (מקום) יין המשומר, משום שכל כתיבה של הספר העליון, שרויה שם, ומשם יצאה תורה, ועל זה קוראים תורה שבכתב. וזהו אשר כתבתי להורתם, להורתם ודאי, (כמו שנאמר ואל חדר הורתי). תורה שבעל פה תורה אחרת שעומדת על פה, מהו פה, זהו דעת שהיא פה של ספר, וכתיבה. ותורה זו היא תורה אחרת שנקראת תורה שבעל פה, שהיא עומדת על אותו הפה שהוא תורה שבכתב, לכן התעלה משה בכל על כל הנביאים הנאמנים, שכתוב ואתנה לך, דיוקא לך.</p>

¹ ז"א (מ"מ).

² מלכות (מ"מ).

³ בינה (רח"ו).

⁴ פי' יסוד תבונה שבו סוד ההריון ושם הגבורות (רמ"ז).

⁵ הוא יסוד דאבא (רח"ו).

⁶ פי' שיסוד דאבא הוא בתוך אימא (מ"מ).

⁷ פי' מבינה יצא ז"א הנק' תורה (מ"מ).

⁸ הוא ת"ת דאבא (רח"ו).

⁹ דעת שלהם (רח"ו).

¹⁰ שזה ג' ספרים דריש ספר יצירה, ספר דחכמה הוא מה שנצטייר בסופר הכותב במחשבתו, ואיהו הכתב (נדצ"ל וספר דבינה איהו הכתב – המסדר), ודעת הוא הסיפור ועי' ח"ב ר ע"א (יהל אור). ועניני ב' ספרים וסיפור הוא כי בדיבור בפעם א' נתגלה מחשבתו, אבל בספר בב' פעמים, אחד כשכותב ונתגלה מחשבתו בעולם, אבל עדיין סתום הספר, ושני כשקורין הספר, אז נתגלה, אבל בדיבור כולל שניהם בפעם א' (בהגר"א על ספד"צ א ע"א).

¹¹ יסוד ז"א שהוא דעת דיעקב ודעת רחל, כמו (נ"א בסוד) (תהלים עח ה) ויקם עדות ביעקב (רמ"ז).

¹² נקרא' בינה פה (רח"ו).

¹³ כי הנתיב נעלם בו (רח"ו).

<p>כתוב הגו סיגים מכסף ויצא לצורך כלי, הגו רשע לפני מלך ויכוון בחסד כסאו.</p>	<p>כתוב הגו סיגים מכסף ויצא לצורך כלי, הגו רשע לפני מלך ויכוון בחסד כסאו.</p>
<p>בא וראה בשעה שמתרבים הרשעים בעולם, כסאו של המלך הקדוש נתקן בדין ונטמא (ונשאב) (ועומד) בדין, ושללהבותיו שורפות את העולם. ובשעה שהרשעים עוברים מן העולם, אז ויכוון בחסד כסאו, בחסד ולא בדין. איך זה משמע, משמע שהעולם התחתון תלוי בעולם העליון, והעולם העליון לפי דרכי העולם התחתון, ויכוון בחסד</p>	<p>תא חזי בשעתא דאסניאו חייבין בעלמא כרסייא דמלכא קדישא אתתקנת בדינא ואסתאבת (ס"א ואשתאבת) (ס"א וקיימא) בדינא ושללהבוי אוקדין עלמא ובשעתא דאתעברן חייביא מעלמא כדין ויכוון בחסד כסאו² בחסד ולא בדינא³ מאי משמע⁴ משמע דעלמא תתאה⁵ תליא בעלמא עלאה ועלמא עלאה לפום ארחי דעלמא תתאה ויכוון בחסד</p>
<p>מא/א</p>	<p>מא/א</p>
<p>כסאו מאן דבעי לברכא ליה ולא תקנא כורסייה בחסד ולא בדינא</p>	<p>כסאו. מי שרוצה לברך אותו, לתקן את כסאו בחסד ולא בדין.</p>
<p>מאי משמע דכד עייל כהנא לבי מקדשא דייעול בחסד דאיהו מייא⁶ ולא ייעול ביין דשתי דאיהו גבורה ייעול בהאי מלה במייא ולא ייעול בחמרא אתו רבי יהודה ורבי יצחק ונשקו רישיה ומההוא יומא לא אתפרש מבי רבי יהודה וכד הוה עייל לבי מדרשא הוה קם רבי יהודה קמיה אמר מלה אוליפנא מניה ויאות לאנהגא ביה יקר לבתר אסתלק בין חברייא והוה קארן ליה רבי ייסא רישא דפטישא דמתבר טנרין ואפיק שלהובין לכל סטר והוי קרי עליה רבי אלעזר (ירמיה אה) בטרם אצרך בבטן ידעתיק</p>	<p>איך זה משמע, שכאשר נכנס כהן לבית המקדש, שיכנס בחסד שהוא מים, ולא יכנס ביין ששותה שהוא גבורה, יכנס בדבר זה, במים, ואל יכנס ביין. באו רבי יהודה ורבי יצחק ונשקו ראשו, ומאותו היום לא נפרד מבית רבי יהודה, וכשהיה נכנס לבית המדרש היה עומד רבי יהודה לפניו, אמר למדתי ממנו דבר וראוי לנהוג בו כבוד. אחר כך התעלה בין החברים, והיו קוראים לו רבי ייסא ראש הפטיש השובר סלעים ומוציא שלהבות לכל צד. והיה רבי אלעזר קורא עליו בטרם אצרך בבטן ידעתיק.</p>
<p>וידבר יהו"ה אל משה ואל אהרן לאמר אליהם זאת החיה אשר תאכלו וגו' מאי שנא הכא אהרן אלא בגין דאיהו קיימא תדיר</p>	<p>וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר אליהם זאת החיה אשר תאכלו וגו', מה שונה כאן אהרן, אלא משום שהוא עומד תמיד להפריד בין הטמא ובין הטהור,</p>

¹ לשון הפסוק צדק, ועי' לקמן.

² צ"ע שהרי אין פסוק זה במקרא אלא (משלי כה, ה) ויכון בצדק כסאו, ונלע"ד שהוא על דרך מה שכתבתי לעיל דף ו ע"א גבי בתולת ישראל, שפעמים הרבה שומרים הטעמים ולא המלות, והכוונה היא בכאן לפי דהוקשה לו דלפי מאי דקיימא לן בכמה מקומות שצדק הוא דין, ואם כן איך אפשר שיאמר שאחר שהוסרו הרשעים ותמו חטאים שאז יכון בדין כסאו, אלא ודאי דצדק דהאי קרא הוא דין מתוק בחסד וכמו (נ"א וכיון) שהוא צדקה, ומצינו שרז"ל אומרים כך בפסוק (תהלים יז טו) אני בצדק אחזה פניך. ועל כרחך לומר כעין זה, דאי סבר דבחסד כתיב אם כן למה אמר בחסד ולא בדינא, וגם מאי בעי מאי משמע, אם מקרא מלא הוא, אלא ודאי דידע דבצדק כתיב ומפרש אותו בצדקה, ואמנם ידוע שאחורי אבא ה"ס פק"ד שעם י' תיבותיו הוא צד"ק וכנזכר באוצרות חיים גבי עש"ו שסודו גי' צד"ק יעק"ב. והנה אותיות עיקר השם עולים ע"ב ושל המילוי יב"ק, וידוע שתמיד המילוי דין ושל העיקר יותר רחמים, באופן שבסוד צדק יש שתי בחינות, חסד ודין, ובשעת רצון גוברות להאיר אותיות העיקר (רמ"ז).

³ פ' יכון הכסא בהארת אותיות העיקר שעולה חס"ד, ולא כשל המילוי שהן סוד דין (רמ"ז).

⁴ פ' לפי האמת למה לא נאמר ויכון בחסד ולמה נכתב בצדק (רמ"ז).

⁵ ר"ל שמלכות שהוא עולם התחתון תלויה בעולם העליון [הוא אבא], והיינו שרחל יוצאה במקום גילוי מלכות אבא היא עטרת יסודו, והיינו בהארת האחוריים שסודם פק"ד דהיינו צד"ק, וגם להיותה סוד עטרה שייך שפיר בה שם צדק. ועוד עלמא עלאה לפום אורחי דעלמא תתאה, ירצה שאור אבא המאיר ברחל נקרא על שמה (רמ"ז).

⁶ ר"ל בקידוש ידים ורגליים, ובשניהם נאמר ולא ימותו (יהל אור).

<p>לאפרשא בין מסאבא ובין דכיא דכתיב להבדיל בין הטמא ובין המהורר רבי אבא פתח ואמר (תהלים לד יג) מי האיש החפץ חיים וגו' נצור לשונך מרע וגו' סור מרע וגו' וכתוב (משלי כא כג) שומר פיו ולשונו וגו'</p>	<p>שכתוב להבדיל בין הטמא ובין הטהור. רבי אבא פתח ואמר מי האיש החפץ חיים וגו' נצור לשונך מרע וגו' סור מרע וגו', וכתוב שומר פיו ולשונו וגו'.</p>
<p>מי האיש החפץ חיים מאן חיים אלא אלין חיים דאקרון עלמא דאתי וחיים תמן שריין ועל דא תנינן עין חיים היא אילנא מאינון חיים אילנא דאתנטע באינון חיינ ועל דא מי האיש החפץ חיים כתיב אוהב ימים לראות טוב מאן ימים אלא דא הוא שמא דמלכא קדישא דאחידא באינון יומין עלאין דאקרון ימי השמים על הארץ ימי השמים ודאי על הארץ ודאי מאן דבעי חיים דלעילא למהוי ליה חולקא בהו ומאן דבעי יומין עלאין לאתדבקא בהו ולרחמא להו ינטר פומא מכלא</p>	<p>מי האיש החפץ חיים, איזה חיים, אלא אלו חיים שנקראים העולם הבא, והחיים שורים שם, ועל כן שנינו עין חיים הוא, עין מאותם החיים, העין שנטוע באותם חיים, ועל כן כתוב מי האיש החפץ חיים. אוהב ימים לראות טוב, מי הימים, אלא זהו שמו של המלך הקדוש, שאוחז באותם ימים עליונים, שנקראו ימי השמים על הארץ, ימי השמים ודאי, על הארץ ודאי. מי שרוצה חיים שלמעלה, שיהיה לו חלק בהם, ומי שרוצה ימים עליונים להדבק בהם ולאהוב אותם, שישמור את פיו מהכל.</p>
<p>ינטר פומיה ולישניה! ינטר פומיה ממיכלא וממשתאי דמסאב לנפשא ומרחקא לבר נש מאינון חיינ ומאינון יומין וינטר (ס"א פומיה ולישניה) לישניה ממלין בישין דלא יסתאב בהו ויתרחק מנייהו ולא יהא ליה חולקא בהו תא חזי פומא ולישן אתר (אחרא) עלאה הכי אקרי ובגין כך לא יפגים איניש פומיה ולישניה וכל שכן לאסתאבא נפשיה וגרמיה בגין דאסתאב הוא בעלמא אחרא והא אוקימנא</p>	<p>ישמור פיו ולשונו, וישמור פיו ממאכל ומשתה שמטמאים את הנפש ומרחיקים את האדם מאותם חיים ומאותם ימים, וישמור (פיו ולשונו) לשונו מדברים רעים שלא יטמא בהם ויתרחק מהם, ולא יהיה לו חלק בהם. בא וראה, פה ולשון כך נקרא מקום (אחר) עליון, ולכן לא יפגם אדם את פיו ולשונו, וכל שכן לטמא את נפשו ועצמו, משום שנטמא הוא בעולם האחר והרי בארנו.</p>
<p>זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה וגו' קרא לאו רישיה סיפיה² ולאן סיפיה רישיה³ זאת החיה בקדמיתא ולבתר מכל הבהמה אלא אמר קודשא בריך הוא בכל זמנא⁴ דישראל מנטרי נפשייהו וגרמייהו דלא לסאבא לון ודאי זאת החיה⁵ אשר תאכלו יהון שכיחין בקדושה</p>	<p>זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה וגו', פסוק זה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו. בהתחלה (כתוב) זאת החיה, ואחר כך (כתוב) מכל הבהמה, אלא אמר הקדוש ברוך הוא, בכל זמן שישראל שומרים על נפשם ואת עצמם שלא</p>

¹ ר"ל אכילה ודיבור, שהן דר"ג, קנה וושט, לבן ואדום, עולם הזה ועולם הבא, ובינה"כ ה' קולות דה' תפילות ה' ענויין שראשן אכילה (יהל אור).

² שמתחיל בחיה ונמשך בבהמה (רמ"ז).

³ כי בסופו כולל מכל הבהמה ובראשו מפרש זאת החיה, היה לו לפרש שיאמר זאת החיה או זאת הבהמה אשר תאכלו, וכמו שנאמר בפרשת ראה (יד, ד) זאת הבהמה אשר תאכלו שור שה כשבים וגו'. [וכמו כן יאמר זאת החיה אשר תאכלו כל מפרסת פרסה וגו']. ואם תאמר זה היה אומרו בזה זאת החיה, הוה קשה על פרשת ראה שנאמר שם זאת הבהמה. יש לומר דלזה יש התירוץ הנזכר לקמן בין על דרך הפשט ובין על דרך האמת, ע"ע. אבל בכאן לא הוקשה לו אלא האי קרא בלבד שקורא חיה ובהמה בפסוק אחד (רמ"ז).

⁴ פי' אפילו בזמן הזה שגדל כח הקליפה ויש עירוב טוב ורע, אם ישראל שומרים נפשם מהרהורים וגופם מאיסורים, אי נמי שאוכלים האיסורים, אוסרין ומטמאים גוף ונפש וכמ"ש (יא, מג) אל תשקצו את נפשותיכם וגו' [ונטמתם בם, ודוק אומרו נפשותיכם, שמובן כנזכר לקמן הקדמה רביעית], וזהו נפשותיכם הבהמית והאנושית, הבהמית הוא את הגוף והאנושית הוא השכלית, וזהו נפשייהו וגרמייהו (רמ"ז).

⁵ לשון חיות כפי' רש"י בפסוק זה וז"ל, לפי שישראל דבוקים במקום וראויים להיות חיים וכו', ע"כ. ואומות העולם אוכלים זבחי מתים ג' קליפות הרעות כדלקמן (רמ"ז).

<p>עלאה¹ לאתדבקא בשמי² בברירו דההיא בהמה³ דברירנא לכו למיכל לא תסתאבו בהו⁴ ותהוון דבקין בשמי וכל זמנא דלאו אינון נטרין נפשייהו וגרמייהו⁵ ממיכלא ומשתיא⁶ יתדבקון באתר אחרא⁷ מסאבא לאסתאבא בהו ובגין כך כתיב זאת החיה אשר תאכלו מכל⁸ מכל ודאי⁹ דאיהו רזא דשמא קדישא לאתדבקא ביה מכל הבהמה אשר על הארץ בגין דהאי מיכלא דהאי בהמה אשתכח דכייא ולא יסאב לכו יהא לכו חולקא בשמי לאתדבקא בי</p>	<p>לטמא אותם, ודאי זאת החיה אשר תאכלו, יהיו מצויים בקדושה עליונה להדבק בשמי, בבחירה של אותה בהמה שבחרתי לכם לאכול, אל תטמאו בהם ותהיו דבקים בשמי. וכל זמן שאינם שומרים את נפשם ואת עצמם ממאכל ומשתה, הם ידבקו במקום אחר טמא להטמא בהם, ולכן כתוב זאת החיה אשר תאכלו, מכל, מכל ודאי, שהוא סוד השם הקדוש, להדבק בו מכל הבהמה אשר על הארץ, משום שהאוכל של הבהמה הזו טהור ולא יטמא אתכם, ויהיה לכם חלק בשמי להדבק בו.</p>
<p>תו זאת החיה אשר תאכלו בפרעה כתיב (שמות ו יט) בזאת תדע כי אני יהו"ה הא זאת לקבלך לאתפרעא מנך אוף הכא זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה הא זאת לקבליכון לאתפרעא מניכו אי תסאבון נפשכון מאי טעמא בגין דנפשטא מנה הוו ואי אתון תסאבון לההוא דילה הא זאת לקבליכו אי לטב היא קיימא לגבייכו אי לביש היא קיימא לגבייכו אמר רבי אלעזר זאת החיה¹⁰ אשר תאכלו מכל הבהמה מכל אינון דאחידן מן סמר דא¹¹ שארי לכו למיכל וכל אינון דלא אתיין</p>	<p>ועוד זאת החיה אשר תאכלו, בפרעה כתוב (שמות ז) בזאת תדע כי אני ה', הרי "זאת" כנגדך להיפרע ממך. כמו כן כאן, זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה, הרי "זאת" כנגדכם להפרע מכם. למה (נאמר) אם תטמאו את נפשכם, כי הנפשות הן ממנה. ואם אתם תטמאו את אותה (בחינה) שלה, הרי זאת כנגדכם, אם לטוב היא עומדת אצלכם {כנגדכם}, ואם רע היא עומדת אצלכם {כנגדכם}. אמר רבי אלעזר זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה, מכל אותם האחוזים מהצד</p>

¹ מצויים תמיד כי ה' שומרם, קל וחומר מחמורו של רבי פנחס בן יאיר (רמ"ז).

² ה"ס מילוי דמילוי שם ב"ן, וכמו שיבואר (רמ"ז).

³ פי' שהש"ת בירר והבדיל פסולת מתוך האוכל, וכמ"ש (יא, מז) להבדיל בין הטמא ובין הטהור, והם הג' קליפות הרעות, וז"ש בברירו שהוא הפסולת שלה (רמ"ז).

⁴ הן הג' הרעות, ולכן אמר בהו בלשון רבים ותהוון דבקין בשמי (רמ"ז).

⁵ פי' אפילו בזמן שאין כח הקלי' עצום (רמ"ז).

⁶ הוסיף בכאן השתיה, חדא משום דשתיה בכלל אכילה, ככתוב בפרשת מעשר (דברים יד, כו) ואכלת שם, דקאי גם ליינן, וכוונתו להחמיר בשתיית האיסור כבאכילתו. ועוד שגם היין סודו בשם ב"ן כידוע מסוד ע' רבתי דשמע ישראל (רמ"ז).

⁷ הענין שמשונה טומאת אכילת האיסור מכל טומאות שבתורה, שבכולן יש להן תקנה כטומאת מת באפר הפרה והמצורע והזבים, אבל של האכילה היא דבוקה ואדוקה בנפש ובגוף. ודוק שלא אמר באתר אחדא שאז ירצה לומר בצד אחד, אבל אמר באתר אחרא, שהוא כולל הרבה והיינו ג' הקליפות הגסות. ולכן אמר לאסתאבא בהו בלשון רבים לכלול את כולם (רמ"ז).

⁸ כי מלת מכל אינה מדויקת לפי הפשט, שהיל"ל מן הבהמה, אלא שרומז לשני מיני אכילה דהיינו אכילה ושתיה שהם שני דברים הכוללים חיות ומזון האדם, וזהו מכל, פי' מכל הנקרא אכילה, זהו לפי הפשט. ולפי הסוד אמר מכל ודאי דאיהו וכו', ידוע שמלת כל רומזת ליסוד הנקרא רזא דשמא קדישא, ועליו נאמר (תהלים קמה, טז) ומשביע לכל חי רצון. ויתכן לומר שיסוד רחל נקרא חיה בלשון נקבה כמו שיסוד זעיר נקרא חי זכר. ועוד כי שם ב"ן שה"ס שם בהמ"ה שעיקרו ביסוד המלכות (רמ"ז).

⁹ מכל ע"ה גימ' אמן (רח"ו).

¹⁰ כוונת רבי אלעזר ליישב הקושיה הנ"ל דפתח בחיה ולבתר מכל הבהמה (רמ"ז).

¹¹ ולתירוצא אמר מכל אינון דאחידן, ולהבין הדברים צריכים אנו להקדים כמה הקדמות. האחת שידוע שארבע קליפות הן, רוח סערה וענן גדול ואש מתלקחת ונוגה, והשלש נקראות רעות וטמאות והן שלש קליפות האגוז שאינן ראויות להאכל, אבל הרביעית הנקראת נוגה היא הקרובה לקדושה שצד פנימיותה סובב את המוח שהוא האוכל ולכן היא נוחה להתקן. וההקדמה השניה הוא מ"ש בספר אדם ישר, שהבהמות הטהורות באות מנוגה והטמאות משלש קליפות האחרות הרעות. וההקדמה השלישית שנוגה בפנימיותה שקרובה לקדושה מקבלת משם ב"ן דהוי"ה ושלש האחרות מב"ן דאלקים, ולפי שיש ג' מילואי אלקים דיודין דאלפיין ודההין, והם ג' מיני בנים, הם כח הג' קליפות. וההקדמה הרביעית שנפש הבהמית

	הזה מותר לכם לאכול, וכל אותם שלא באות
מא/ב	
מסטרא דא אסיר לכו למיכל בנין דאית בעירין ¹ דאיתין מסטרא דא ואית דאיתין מסטרא אחרא מסאבא וסימנא דלהון דכתיב כל מפרסת פרסה ונמרין בלהו רשימין וכלהו ארשים להו קרא ובנין כך כל מאן דאכיל מאינון דאיתין מסטרא דא מסאבא אסתאב בהו וסאיב לנפשיה דאיתין מסטרא דכייא	מצד הזה אסור לכם לאכול, משום שיש בהמות שבאות מצד זה ויש שבאות מצד אחר הטמא. והסימן שלהם, שכתוב כל מפרסת פרסה, ולמדנו שכולם רשומים, ואת כולם רשם הכתוב, ולכן כל מי שאוכל מאותם שבאים מהצד הטמא הזה, הוא נטמא בהם, ומטמא את נפשו שבאה מצד טהור.
רבי שמעון אמר כלל כלא ² כמה דאית עשר כתרין דמהימנותא לעילא כך אית עשר כתרי דחרשי מסאבא לתתא וכל מה די בארעא מנייהו אחידן בסטרא דא ומנייהו אחידן בסטרא אחרא ואי תימא האי עז ³ דשריא עליה ⁴ רוח מסאבא לנו לאו הכי ⁵ דאי רוח מסאבא שריא ביה אסיר לן למיכל אלא אעברן בגווייהו ⁶ ויתחזון לקבליהון ולא שריא לדיירא בהו ⁷ דכד אינון שריין רוח אחרא אעבר עליהו ופרישן מגרמייהו ובנין כך אתחזון לקבליהו ומקטרני בגווייהו ולא שלטי בהו בגרמייהו ועל דא שרי לן למיכל	רבי שמעון אמר כלל של הכל, כמו שיש עשרה כתרים של אמונה למעלה, כך יש עשרה כתרים של כשפים טמאים למטה, וכל מה שבארץ, יש מהם אחוזים בצד הזה, ויש מהם אחוזים בצד ההוא. ואם תאמר והעז הזו ששורה עליה רוח טומאה בפנים לא כך, שאם רוח טומאה שורה בה אז אסור לנו לאכול, אלא שעוברים בתוכן ונראים כנגדן ולא שורים לדור בהן, שכאשר הם שורים רוח אחרת עוברת עליהן ונפרדים מעצמן, ולכן נראות כנגדן ומקטרגות בתוכן, ולא שולטות בעצמן, ולכן מותר לנו לאכול אותן.
תא חזי כיון דאיתין לשלטאה בהו אעבר רוחא הדא ⁸ זקפן עיינין וחמאן רשימין דלהון	בא וראה, כיון שהן באות לשלוט בהן, עוברת רוח אחת זקפות עיניים ורואות

של ישראל שהיא הניזונית מן האכילה, היא מושפעת מתוכיות הטוב של נוגה והיא לבוש לנפש האנושית של ישראל, אבל הבהמית שלהם היא תבונה לנפש של הבהמות הטהורות, אבל נפש הבהמית של אומות העולם היא מתוכיות ג' הקליפות הרעות, והבהמות הטמאות הן החיצוניות אלו ג' קליפות המושפעות מג' בני אלקים הנזכר, אבל של ישראל מבין דהוי"ה, ולכן בפרשת ראה קודם מצות המאכלים כתוב (יד, א) בנים אתם לה' אלקיכם, ואחר כך נאמר כי עם קדוש אתה, פי' מהמושפעים מבני אלקים, וגם מושפע בו בעולם הקדושה ששפע עצמי ומוח פנימי מה שאין כן בס"א, וע"ם קדו"ש גי' י' פעמים שם ב"ן (רמ"ז).
¹ לא כמו שפי' ר' אבא, שאפילו הטמאות ממנה, דלדידה קשה היאך מטמא עצמו, אם הנפש ממנה ובהמה טמאה ממנה (אור יקר).

² כלומר בדברי יוכללו דברי ר' אבא ודברי ר' אלעזר, שהן אמת הקב"ה ברא טמאים וטהורים, אלו מצד זה ואלו מצד זה, והכל תחת ממשלתו, כאומרו "גם את זה לעומת זה עשה האלהים", ועל ידי כתרים אלו ברא בעולם הגשמיים, לא שהחצונים בראו דבר ח"ו, אלא הקב"ה ברא אלו אחוזים באלו ואלו אחוזים באלו. ואי תימא, לפי דבריך שהכל נברא בקדושה, אלא שיתאחזו אלו באלו ברצון בורא הכל, א"כ העז עם היותו נברא בטוהר נאחז בטמא, למה מותר, שזה דרך כל הטמאים (אור יקר).

³ עזים הם זרין דנוגה דבי"ע, וז"ש בפ' שמיני דף מא ע"ב (מ"מ).

⁴ ר"ל שמתלבשת בתוכם רוח מג' קלי' האחרות, שמהם בהמות טמאות, כמ"ש האריז"ל, ולכך הקשה שלא נאכל אותם מפני זה (מ"מ).

⁵ כדקא סלקא דעתך שרוח מסאבא שריא עליה, שאם כן לא היה בהם סימן טהרה, אלא היה בהם סימן טומאה כשאר המינים הטמאים שנבראו בקדש, ושריא עלייהו הטומאה, אלא "אעבדן בגווייהו" וכו' (אור יקר).

⁶ הענין שהעזים למעלה כחות הדין, ובחיות הקלי' רוצות להדבק בכחות הדין הכשרים, אינם נאחזים ונקשרים אלא דרך העברה יונקים משם, ורוח טהור מימין ממתיק בעלי הדין, ומעביר מהם החצונים, והיינו העזים למטה, ולכך ימצאו למטה השידים מן העזים, וזהו שאמר ובגיני כך וכו' (אור יקר).

⁷ ולכך הותרו כמו בהמות טהורות, שהם מנוגה, ועי' בפרשת ויקרא דף כה ע"ב (מ"מ).
⁸ פי' רוח מצד הקדושה (מ"מ).

<p>ואתפרשן מנייהו אבל אתחזו לקבליהון ולא אסירי לן למיכל² בין בבעירי בין בחיוותא³ בין בעופי בין בנוני ימא בכלהו אתחזון⁴ ימינא ושמאלא (רחמי ודינא) וכל מאן דאתי מסטרא דימינא (מסטרא דרחמי) שארי לן למיכל וכל אינון דאתיין מסטרא דשמאלא (מסטרא דדינא) כלהו אסיר לן למיכל בגין דדרגא (ס"א דגרמא) דכלהו מסאבא וכלהו מסאבין ורוח מסאבא שריא בגווייהו⁵ ודרי בהו ועל דא רוחא קדישא דישראל לא יתערב בהו⁶ ולא יסתאב בהו בגין דישתכחון קדישין וישתמודעון לעילא⁷ ותתא⁸ זכאה חולקהון דישראל דמלכא קדישא אתרעי בהו⁹ ובעי לדכאה להו¹⁰ ולקדשא להו על כלא בגין דאחידן ביה¹¹</p>	<p>את רשומיהן ונפרדים מהן, אבל נראים כנגדן ולא אסורים לנו למאכל, בין בבהמות בין בחיות בין בעופות בין דגי הים, בכולם נראים ימין ושמאל (רחמים ודין), וכל מי שבא מצד הימין (מצד הרחמים) מותר לנו למאכל, וכל אותם שבאים מצד השמאל (מצד הדין) אסורים כולם לנו למאכל, משום שהדרגה (שעצם) של כולם טמאה, וכולם טמאים, ורוח טומאה שרויה בתוכם וגרה בהם, ולכן רוח הקדושה של ישראל לא תתערב בהם ולא תטמא בהם, כדי שימצאו קדושים ויודעו למעלה ולמטה, אשרי חלקם של ישראל שהמלך הקדוש רוצה בהם ורוצה לטהר אותם ולקדש אותם על הכל, משום שהם אחוזים בו.</p>
<p>תא חזי כתיב (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר¹² אי קודשא בריך הוא מתפאר בהו בישראל היך אתיין לאסתאבא ולא תדבקא בסטרא מסאבא ועל דא כתיב והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ולא תשקצו את נפשותיכם וגו מאן (דיתבי) דאיהו בדיוקנא דמלכא לא לבעי ליה לאתפרשא מאורחוי דמלכא¹³ ובגין כך רשים¹⁴ להו קודשא בריך הוא לישראל כל אינון דאתיין מסטרא דא וכל אינון דאתיין מסטרא אחרא זכאה חולקהון</p>	<p>בא וראה כתוב (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר, אם הקדוש ברוך הוא מתפאר בישראל איך באים להטמא ולהדבק בצד הטומאה, ועל זה כתוב והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני. ולא תשקצו את נפשותיכם וגו' מי (שיושב) שהוא בדמות המלך לא צריך להיפרד מדרכי המלך, ולכן רשם הקדוש ברוך הוא את ישראל, כל אותם שבאים מצד זה, וכל אותם שבאים מצד אחר, אשרי חלקם של ישראל שכתוב בהם (שם סא) כל רואיהם יכירום כי הם זרע</p>

¹ סימני טהרה שבהם, שהם סוד קדושת השם, הקושרם בימין. אבל הם החצונים "אתאחזון לקבלייהו", מפני שהם מצד הגבורה נגדיים לקדושים בעלי הדין, ולא יספיק זה לאוסרם, וזהו שאמר "ולא אסיר" וכו' (אור יקר). פי' רואים שהם מפרסת פרסה, שהוא סימן טהרה, והוא מורה שהם מקלי' נוגה שיש בה טו"ר, ולכך רוח מסאבא שבתוכם, שהיא מו' קלי', שרובם רע מיד אתפרשן מנייהו (מ"מ).

² פי' ולכן לא נאסרו באכילה, אע"פ שרוח מסאבא עוברת בתוכם (מ"מ).

³ הוא דבוק אמאי דסמיך ליה, וה"ק בין בבעירי וכו' (מ"מ).

⁴ סימני טהרה או סימני טומאה, שהם רומזים בקדש, ובפי' הפרשה אשר לנו אאריך בע"ה (אור יקר).

⁵ והאוכל מהם נעשה בשרם חלק אבר וחיותם חלק נפש, ומרבה הטומאה בגופו ונפשו (אור יקר).

⁶ נפש הבהמית שבישראל ובהמות טהורות הם מקלי' נוגה, ובהמות טמאות ונפש של או"ה הם מי' קלי' אחרות (מ"מ).

⁷ בנפשם (אור יקר).

⁸ בגופם הטהורה והקדושה (אור יקר).

⁹ קודם טהרתם רצה בהם (אור יקר).

¹⁰ טהרתם, ואח"כ לקדשם במצוות שצוום (אור יקר).

¹¹ כשרצה בהם (אור יקר).

¹² ירצה אני מקשט ומפאר עצמי בנשמתכם, שאני כולל אתכם במדותי, שהם כלולים מכם, ועוד "אתפאר" לשון פארות פארי המגבעות, וירצה אסתעף בכם, ענפי ספירותי הם בחינתכם המצויירת שם (אור יקר).

¹³ מה הוא נקשר בקדושים ונבדל מהטמאים, אף ישראל כן, והוא הדין לכל המצות (אור יקר).

¹⁴ בעת הבריאה נתן סימנים בהם, כדי שיכירו מקום אחיזת הטמאים ויבדלו מהם, או ירצה "רשים להו" למד להם סימניהם (אור יקר).

<p>דישראל דכתיב בהו (שם סא ט) כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך יהו"ה ברך יהו"ה ממשי¹ ברך יהו"ה בכלא²</p>	<p>ברך ה', ברך ה' ממש, ברך ה' בכל.</p>
<p>ותא חזי כל מאן דאכיל מאינון מאכלי דאסירי אתדבק בסטרא אחרא³ וגעיל נפשיה וגרמיה⁴ ורוח מסאב שרייא עליה⁵ ואחזי גרמיה⁶ דלית ליה חולקא באלהא עלאה ולא אתי מסטריה⁷ ולא אתדבק ביה ואי יפוק הכי מהאי עלמא אחידן ביה כל אינון דאחידן בסטר (ס"א דאתיין מסטר) דמסאבא ומסאבין ליה ודיינין ליה כבר נש דאיהו געלא דמריה געלא בהאי עלמא וגעלא בעלמא דאתי ועל דא כתיב ונטמתם במ⁸ בלא א' דלא אשתכח אסוותא לגעוליה ולא נפיק ממסאבותיה לעלמין ווי לון ווי לנפשייהו דלא יתדבקון בערורא דחיי לעלמין דהא אסתאבו</p>	<p>ובא וראה כל מי שאוכל מאותם מאכלים אסורים נדבק בצד האחר ומתעב נפשו ועצמו, ורוח טומאה שורה עליו ומראה את עצמו שאין לו חלק באלוה העליון, ולא בא מהצד שלו ולא נדבק בו, ואם יצא כך מהעולם הזה אוחזים בו כל אותם האחוזים בצד (שבאות מצד) הטומאה ומטמאים אותו, ודנים אותו כאדם שהוא נתעב של רבונו, נתעב בעולם הזה ונתעב בעולם הבא, ועל זה כתוב ונטמתם במ בלי א', שלא נמצאת רפואה לתועבתו, ולא יוצא מטומאתו לעולמים. אוי להם אוי לנפשם, שלא ידבקו בצרור החיים לעולמים, שהרי נטמאו.</p>
<p>ווי לגרמייהו עלייהו כתיב (שם סו כד) כי תולעתם לא תמות וגו' והיו דראון לכל בשר מאי דראון סרחונא מאן גרים ליה ההוא סטר דאתדבק ביה ישראל אתיין מסטרא דימינא אי אתדבקון בסטרא שמאלא הא פגמין לסטר דא ופגמין לגרמייהו ופגמין לנפשייהו פגמין בעלמא דין ופגמין בעלמא דאתי כל שכן מאן דאתדבק בסטרא דמסאבא דכלא אחיד דא בדא וכתוב (דברים יד כא) כי עם קדוש אתה ליהו"ה אלהיך וגו'</p>	<p>אוי לעצמם, עליהם כתוב (ישעיה סו) כי תולעתם לא תמות וגו' והיו דראון לכל בשר. מה זה דראון, סרחון. מי גרם לו, אותו הצד שנדבק בו. ישראל באים מצד הימין, אם נדבקים בצד השמאל, הרי פוגמים את הצד הזה, ופוגמים את עצמם, ופוגמים את נפשם. פגומים בעולם הזה ופגומים בעולם הבא, כל שכן מי שנדבק בצד הטומאה, שהכל אחוז זה בזה, וכתוב (דברים יד) כי עם קדוש אתה לה' אלהיך וגו'.</p>
<p>רבי יוסי פתח ואמר (קהלת ו ז) כל עמל האדם לפיהו וגו' אסתכלנא במלי דשלמה מלכא וכלהו אחידן בחכמה עלאה כל עמל האדם לפיהו האי קרא בשעתא דדיינין ליה</p>	<p>רבי יוסי פתח ואמר (קהלת ו) כל עמל אדם לפיהו וגו', הסתכלתי ע"התבוננתי בדברי שלמה המלך, וכולם אחוזים בחכמה עליונה. כל עמל אדם לפיהו, הפסוק הזה {(מדבר בזה ש)} בשעה שדנים את</p>
<p>מב/א</p>	

¹ הם בעצם ברך ה', והשפיעם דרך היסוד במלכות, בענין שהם זרעו שזרע בנקבה, בסוד ברוך יסוד, וכן הם מבורכים בשאר מעשיהם, שאינם אוכלים אלא מהנשפע דרך המקום הזה (אור יקר). פי' ה' שהוא ז"א, ישראל הם בניו, לפי שרוח ונפש דישראל הם מזו"ן, ולכך כיון שהם זרע שלו, לכך בירך אותם (מ"מ).
² ר"ל שמברכם מהמוחין דאו"א שבו (מ"מ).
³ ולא בשאר העבירות שהאדם נדבק, אמנם זאת מפני שהיא מה שמכניס דרך פיו, להעשות חלק אבר (אור יקר).
⁴ גוף ונפש, כדפי' מצד הנפש (אור יקר).
⁵ מצד הגוף (אור יקר).
⁶ ולא יראה תערובת שיהיה קדש ונטמא, אלא מרבה הטומאה כל כך, עד שמכחיש צד הקדש שבו (אור יקר).
⁷ ולא זו בלבד, אלא אפילו אינו מורה שהיה מקודם דבק ונפרד, אלא כאלו מעולם לא אתדבק ביה (אור יקר).
⁸ פי' שמטמטים האדם האוכלם ובורחת הקדושה ממנו ונעשה געלא דמאריה (מ"מ).

<p>לבר נש בההוא עלמא כתיב כל ההוא דינא וכל מאי דסביל בההוא עלמא ונקמין מיניה נקמתא דעלמא לפיהו בגין פיהו דלא נטיר ליה וסאיב ליה לנפשיה ולא אתדבק בסטרא דחיי בסטרא דימינא וגם הנפש לא תמלא לא תשתלים דינהא לעלם ולעלמי עלמין דבר אחר לא תמלא לא תשתלם לסלקא לאתרהא לעלמין בגין דהא אסתאבת ואתדבקת בסטרא אחרא</p>	<p>האדם באותו העולם, כתוב כל אותו הדין וכל מה שסובל באותו העולם ונוקמים ממנו נקמת העולם. לפיהו, בשביל פיהו, שלא שמר אותו וטימא אותו. את נפשו ולא נדבק לצד החיים לצד הימין, וגם הנפש לא תמלא, לא תשתלם דינה לעולם ולעולמי עולמים. דבר אחר לא תמלא, לא תשתלם לעלות למקומה לעולמים, משום שהרי היא נטמאה ונדבקה לצד האחר.</p>
<p>רבי יצחק אמר כל מאן דאסתאב בהו כאלו פלח לעבודה זרה דאיהו (דברים ז כה) תועבת יהו"ה וכתוב (שם יד ג) לא תאכל כל תועבה מאן דפלח לעבודה זרה נפיק מסטרא דחיי נפיק מרשותא קדישא ועייל ברשותא אחרא אוף מאן דאסתאב בהני מיכלי נפיק מסטרא דחיי ונפיק מרשו קדישא ועייל ברשותא אחרא ולא עוד אלא דאסתאב בהאי עלמא ובעלמא דאתי ועל דא ונטמתם בהם כתיב בלא א' וכתוב (ויקרא כ כה) ולא תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף ובכל אשר תרמוש האדמה אשר הבדלתי לכם לטמא מאי לטמא לטמא לעמין דהא אינון מסאבין ומסטרא דמסאבא קא אתיין וכל חד אתדבק באתריה</p>	<p>רבי יצחק אמר כל מי שנטמא בהם כאלו עבד לעבודה זרה שהיא תועבת ה', וכתוב לא תאכל כל תועבה. מי שעובד לעבודה זרה יוצא מצד החיים, יוצא מרשות הקדושה ונכנס לרשות אחרת. אף מי שנטמא במאכלות הללו יוצא מצד החיים ויוצא מרשות הקדושה ונכנס לרשות אחרת, ולא עוד אלא שנטמא בעולם הזה ובעולם הבא, ולכן כתוב ונטמתם במ בלי א', וכתוב (ויקרא כ) ולא תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף ובכל אשר תרמוש האדמה אשר הבדלתי לכם לטמא. מה זה לטמא, לטמא את העמים, שהרי הם טמאים והם באים מצד הטומאה וכל אחד נדבק במקומו.</p>
<p>רבי אלעזר הוה יתיב קמיה דרבי שמעון אבוי אמר ליה הא דתנינן זמין קודשא בריך הוא לדכאה להו לישראל במה אמר ליה במה דכתיב (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו' כיון דאתדכאן מתקדשן וישראל דאתדבקן ביה בקודשא בריך הוא קדש אקרון דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהו"ה ראשית תבואתה וכתוב (שמות כב ל) ואנשי קדש תהיון לי זכאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא קאמר עלייהו והייתם קדושים כי קדוש אני יהו"ה בגין דכתיב (דברים י כ) ובו תדבק וכתוב (תהלים קמז כ) לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום הללויה</p>	<p>רבי אלעזר היה יושב לפני רבי שמעון, אביו אמר לו זה ששנינו עתיד הקדוש ברוך הוא לטהר את ישראל, במה, אמר לו במה שכתוב וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו'. כיון שנטהרים מתקדשים וישראל שנדבקים בקדוש ברוך הוא, נקראו קדוש שכתוב קדוש ישראל לה' ראשית תבואתה, וכתוב ואנשי קודש תהיון לי. אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא אומר עליהם והייתם קדושים כי קדוש אני ה', משום שכתוב ובו תדבק, וכתוב לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום הללויה.</p>
<p>רעיא מהימנא</p>	
<p>דגים וחגבים אינם טעונים שחיטה אלא אסיפתם היא המתרת אותם הכי מארי מתיבתא אין צריכין שחיטה אלא דאתמר בהון (בראשית מט לג) ויגוע ויאסף אל עמיו מה נוני ימא חיותן במיא אף תלמידי חכמים מארי מתניתין</p>	<p>דגים וחגבים אינם טעונים שחיטה אלא אסיפתם היא המתרת אותם, כך בעלי השיבה אין צריכים שחיטה, אלא שנאמר בהם ויגוע ויאסף אל עמיו. מה דגי הים חיותם בים אף תלמידי חכמים בעלי המשנה חיותם בתורה, ואם</p>

<p>חיותיהו באורייתא ואי אתפרשן מנה מיד מתים (נ"א תנאין) תנינא דמתניתין¹ דבה אתרבי כנוני ימא</p>	<p>נפרדים ממנה מיד מתים, (תנאי) תניני המשנה שהתרבו בה כדגי הים.</p>
<p>ואי אינון דביבשתא² יעלו למיא ולא ידעין לשטטא אינון מייתין אבל אדם³ (דאינון מארי קבלה אינון לעילא) דאיהו לעילא מכלהו אתמר ביה (שם א כו) וירדו בדגת הים ובעוף השמים דאינון מארי מתניתין תנינא התנין הגדול (ישעיה כו א) נחש בריח לקבל (שמות כו כח) והבריה התיכון בתוך הקרשים בזמנא דתנינן מארי משנה אית בהון מחלוקת ומקשין דא לדא חד בלע לחבריה⁴ והאי איהו תלמיד זעיר שלא הגיע להוראה ומורה חייב מיתה ואי אינון שוין דא לדא ואית בהון מחלוקת וקושיא אתמר בהון (ס"א לבסוף) (במדבר כא יד) את והב בסופה ואוקמוה אהבה בסופה (ע"כ הרעיא מהימנא)</p>	<p>ואם אלו שביבשה יעלו למים ולא יודעים לשוט הם מתים, אבל אדם (שהם בעלי קבלה הללו שלמעלה) שהוא למעלה מכלם נאמר בו וירדו בדגת הים ובעוף השמים, שאותם מורי המשנה התנינים, התנין הגדול, נחש בריח, כנגד והבריה התיכון בתוך הקרשים, בזמן שהתנינים בעלי המשנה יש בהם מחלוקת ומקשים זה על זה, אחד בולע את חברו, וזהו תלמיד קטן שלא הגיע להוראה ומורה חייב מיתה. ואם הם שוים זה לזה, ויש בהם מחלוקת וקושיא, נאמר בהם (לבסוף) את והב בסופה, ופרשוה (קידושין ל ע"ב) אהבה בסופה.</p>
<p>ברוך ה' לעולם אמן ואמן</p>	<p>ברוך ה' לעולם אמן ואמן.</p>

¹ אטיילותא (אור יקר).

² לארחא אחרא נמחק באור יקר, ובמקומו איתא לאחורא.

³ נמחק באור יקר וגורס את המסוגר.

⁴ קטפירי (אור יקר).

⁵ מ"מ גורס את המוסגר.

⁶ רמז, גורס את המוסגר.

¹ ר"ל זהו שאומרים בגמ' על המתני' תנינא שהוא תנין שבים (יהל אור).

² ר"ל דאינון שבים הן התלמידים שהגיעו להוראה ר"ל שיכולים לשוטט ים התלמוד ואון שביבשה הן אותן שלא הגיעו להוראה (יהל אור).

³ ר"ל הוא הרב (יהל אור).

⁴ ר"ל אותו שהגיע להוראה לאותו שלא הגיע כמש"ו וז"ש (ע"ז ד ע"א) מה דגים שבים כל הגדול מחבירו בולע, כו' אבל אם אינו גדול ז"ש ואי כו' (יהל אור).